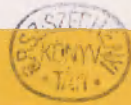

MHB1644

VILVAKOK LÁNYA

1993. október

Tartalomjegyzék

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
A szövetség 75. évfordulója rendezvénynaptára	9
Vad Zsigmond: Dőljenek a sötétség falai! (A MVGYOSZ 75. születésnapjára)	12
Lak István: Múltunk és jelenünk – 40 év lapunk történetéből (II. rész)	13
Megyei hír	17
Végső búcsú Vancsai Katalintól	18
Kelemen Pálné: Ismét Túrkevén nyaraltak	19
Lak István: Emlékezés Rácz Miklósnéra	21
Lak István: Tájékoztató szövetségünk folyóiratairól	22
Bornemisza Attila kritikai tudósítása egy antológiáról	26
Borzásy Hajnalka: Újraéledő kántorképzés	27
Csák Valéria: őszinte beszélgetés Roska Tamás akadémukussal	30
Sajtófigyelő: Bionikus szem	31
Csikós Zsuzsa: Csak semmi pánik	32
Szemelvények nemzetközi folyóiratokból Hugo Schanowsky: Furfangos technikus	34
Mit mond a jogszabály?	38
Vasteleki Péter: Keresd az utat!	39
Vak szerző műve – Dani Ferenc: Pusztaság (Novella a Gyötrelem útja c. elbeszélés-sorozatból)	41
Hirdetések	42
Közlemény	42

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata. Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Szerkesztőségi munkatársak: Kas László olvasószerkesztő, Lak István szakmai szerkesztő. Kiadóhivatal: 1146 Budapest, Hermina út 47. Telefon: 1-210-440/14 mellék. ISSN: 0209-6765. Előfizethető a megyei szervezeteknél: egész évre 120 Ft-ért (a tárgyévet megelőző év november 30-ig), félévre 60 Ft-ért (a tárgyév II. féléve előtti május 15-ig).

Az MGVYOSZ Országos Elnöksége 1993. augusztus 25-én ülésezett. Igazoltan távol volt: Dr. Hohl József, Kuminka Györgyné, dr. Szél Lajos és dr. Szigeti György. Az elnök távolléte miatt a tanácskozást dr. Szőke László alelnök vezette le.

Első napirendként tájékoztatást hallgatott meg az elnökség a MGVYOSZ első félév gazdálkodásáról Bódis Károlyné, a pénzügyi osztály vezetője előadásában.

A beszámoló kivonatos ismertetése az 1. számú mellékletben található.

Sajnos, a PIGHT-írógépek beszerzése egyre drágább. Jelenleg kb. 25.500 forintba kerül. Az elnökség javaslata értelmében a tagtársaknak 7.500 forintot kell a gépekért fizetniük, a fennmaradó részt a szövetség adományként fizeti ki. Elfogadták azt is, hogy a jövőben a társadalombiztosítási támogatásra kiírt pályázaton PIGHT írógépre is lehessen pályázni.

A beszámolót az elnökség egyhangúlag elfogadta.

Következett a második napirendi pont: a Veszprém megyei Szervezet munkájáról szóló beszámoló megvitatása. (Előzetesen mindegyik elnökségi tag kazettán megkapta az anyagot.)

A beszámoló kivonatos ismertetője a 2. számú mellékletben található.

A megyei titkár, dr. Szőke László szóbeli kiegészítésként még elmondta, hogy a felszámolás alatt álló Veszprém megyei Szénbányáktól kedvezményes áron sikerült irodai bútorokat

beszerezni a közelmúltban. Komoly lépések történtek az egyesületi élet kibontakoztatása terén. Az egyesületi rendezvények alkalmasak egymás jobb megismerésére, a közvetlenebb kapcsolatok kiépítésére. A körzeti csoportoknál sikerült megtalálni azokat az aktívakat, akik ezt a munkát lelkesen és sikeresen végzik. A megyei szervezet vezetősége úgy gondolja, hogy a jövőben nem feltétlenül csak a telefonkezelésben kell a látásérültek foglalkoztatását elképzelni. Sokkal inkább az egyéni vállalkozásokban kell keresni a megoldást.

A hozzászólásokban elhangzott, hogy minden megyének javasolják Veszprém megye azon gyakorlatát, hogy az elnökségi üléseikre meghívják a körzeti csoportok vezetőségét. A kérdésekre adott válaszokból még kiderült, hogy az elnökségi üléseket rendszeresen szombati napokon tartják. Ezenkívül még elmondták, hogy a megyében inkább szervezik a kultúrát, maguk kevésbé művelik.

A beszámolót az elnökség nagyon jónak találta és elfogadta.

A harmadik napirend a Fehér Bot Nemzetközi Napjának, illetve az MGVYOSZ fennállása 75. évfordulójának megünneplését tárgyalta meg.

Az ünnepség sorozat október 14-től 30-ig tart.

Sikerült nagyon olcsón reklámtárgyakat beszerezni, valamint száz darab emlékermet csináltatni az évforduló tiszteletére. Az elnökség a Fehér

4

Bot Napi ünnepségsorozattal kapcsolatos tájékoztatót jóváhagyta, s egyben felkérte a főtitkárt a rendezvények további előkészítésére és koordinálására.

Utolsó napirendként a második negyedévi határozatokat értékelték. A napirend előadója Lak István volt.

A felülvizsgálat eredményeként kiderült, hogy az elfogadott határozatok közül a Braille Emlékérem Bizottság szabályzatának megvitatásán kívül mindegyik végrehajtásra került. Kéri Lak Istvánt, hogy a jövőben a határozatokat kigyűjtve adja le.

Következtek a bejelentések:

- Gerdelics Ferenc levélben visszavonta azon felajánlását, hogy megírja a szövetség történetét.
- A Népjóléti Minisztérium véleményt kért a Szociális törvény végrehajtásához.
- Elküldésre került az Esélyegyenlőségi törvény véleményezése és a módosító javaslatok.
- Hirt Ignác levélben fordult az elnökséghez, amelyben kifogásolja azt, hogy a budapesti Turista Szakosztály, amely kivált a Wesselényi Sportkörből, a Sportbizottsághoz átutalt állami támogatásból nem kap pénzt. Hirt Ignác levelére az elnökség válaszol, amelyben leírja, hogy megalakult a Sportszövetség és ahhoz forduljon panaszával, valamint a Budapest és Pest megyei elnökséghez támogatásért. Ezenkívül felhívják figyelmét arra, hogy a költségvetést időben kell elkészíteni.
- Az árueledésre új munkatárs került, aki hat órában fog dolgozni.
- Az elnökség megerősíti azon koráb-

bi határozatait, miszerint szolidaritást vállal minden legitim tagsággal bíró szervezettel, de nem kíván semmiféle egységes rokkantszervezethez csatlakozni, egy ilyen szervezet létrehozásában közreműködni. Ezenkívül a szövetség fenntartja magának azt a jogot, hogy a hazai látássérülteket kizárólagosan képviselje. Emellett fontosnak tartja, hogy megfigyelőként jelen legyen minden olyan tanácskozáson, amely a fogyatékos és a beteg embereket érintik.

- Varró Attila bejelentette, hogy szeptember folyamán a Baum Cég bemutatót szeretne tartani a legújabb segédeszközeiből.
- A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Főiskola Kórtani Tanszéke felkérte szövetségünket, hogy a tanszék fennállásának 40. évfordulója alkalmából lépjen be támogatói sorába. A kérésnek eleget tettünk és a szövetségről tájékoztató anyagokat küldtünk.

Az alelnök zárszavában megköszönte az elnökségi tagok aktivitását és részvételét.

Mellékletek

Az 1993. évi I. félév gazdálkodásának beszámolója (kivonat)

A szövetség 1993. évi költségvetési terve 66.615 eFt. A tervezés során 54 millió forint állami támogatással és 12.615 eFt saját bevétellel számoltunk.

Költségvetési tervünket az 1992. év decemberében folyósított 2.025 eFt-

os társadalombiztosítási támogatás és a Fővárosi Munkaügyi Központtól kapott 422.400,- forint támogatás nem befolyásolta, mivel a társadalombiztosítási támogatást már a terv készítésekor figyelembe vettük és egyéb támogatás címén az 1993. évre egy millió forintot terveztünk. Így eredeti költségvetési tervünk az első félév folyamán nem változott.

A központi adományszámláról 531 ezer forint végleges támogatást kaptunk. (Pl. megyei szervezetek számítógép vásárlásához hozzájárulás, ping-pong asztal vásárlás, a 75. éves jubileumi ünnepségre anyagok vásárlása).

Az első félévi bevételek és kiadások alakulása:

Bevételi tervünket féléves szinten 53 %-ra, a kiadási tervet pedig 47 %-ra teljesítettük.

Kiemelkedő bevételi teljesítés a VKI, a kondicionáló- regeneráló terem, és az egyéb bevételi forrásoknál mutatkozik, ahol szerencsére a befolyt pénzeszközök meghaladták a tapasztalati adatok alapján tervezett bevételeket, pótolva az esetleges bevételi kieséseket.

A kiadások teljesítésénél a tervtől lényegesen eltérő teljesítés nem tapasztalható.

Az összköltségekhez képest a központ és Pest megye költségei 64 %-ot, a megyei szervezetek 26 %-ot, a bala-

tonboglári üdülő 3 %-ot, a VKI 7 %-ot képviselnek.

A központi és a megyei adományszámlák alakulása az első félév folyamán:

Központ:

Nyitó egyenleg: ... 18.989.321,88 Ft
Bevétel: 2.408.778,33 Ft
Kiadás: 3.901.146,50 Ft
Záró egyenleg: ... 17.496.953,71 Ft.

Magyei szervezetek, valamint Budapest- és Pest megye:

Nyitó egyenleg: 6.319.615,58 Ft
Bevétel: 4.006.984,41 Ft
Kiadás: 2.890.734,60 Ft
Záró egyenleg: 7.435.865,39 Ft.

Az állami támogatást az idei évben havi bontásban kapjuk a Pénzügyminisztériumtól. Ez sokszor azt jelenti, hogy hó közepén érkezik meg a támogatás, ami komoly gondot okoz gazdálkodásunkban. Sajnos többször előfordult, hogy átmeneti finanszírozásként az adományszámlánk terhére teljesítettük a számla kifizetéseket. Visszapótlásuk folyamatosan történik.

A MUGYOSZ Veszprém megyei szervezetének beszámolója (kivonatos ismertetés)

A szervezet legutóbb 1989. júniusában számolt be munkájáról az elnökségnek. Az eltelt időszak alatt szervezetünk tevékenységét jelentősen befolyásolták a körülöttünk végbement gazdasági és társadalmi változások. Ezek következményeként elnökségünknek csaknem teljesen át kellett

6

értékelnie, új alapokra kellett helyezni szervezetünk kapcsolatrendszerét. Köztudott, hogy sorra szűntek

meg azok a szervezetek, vállalatok és intézmények, amelyektől korábban jelentős támogatást kaptunk. Ezzel egyidejűleg a korábbi társadalmi munkák és kampányszerű adakozások gyakorlatát a különböző alapítványok, alapok előtérbekerülése és az ezekből pályázat útján igényelhető pénzügyi támogatások rendszere váltotta fel. Ez utóbbi vonatkozásában feltétlen említést érdemel a Veszprém város Szociális Alapjától kapott 50 ezer forint, valamint a Csopakért Alapítványtól átutalt 20 ezer forint támogatás.

A beszámolási időszak alatt a helyi közigazgatás szervezete is jelentősen átalakult. Az önkormányzatok megalakulása után nem sokkal elnökségünk felvette a kapcsolatot ezen új szervezetekkel is. Több mint 130 polgármester részére küldtük meg tájékoztató körlevelünket, támogatásukat és együttműködésüket kérve céljaink megvalósításához. Körleveleink igen kedvező fogadtatásra találtak, s az önkormányzatok közül többen anyagi támogatást is nyújtottak szervezetünknek.

A várpalotai önkormányzat korábban például 10 ezer forinttal járult hozzá a helyi körzeti csoportunk működéséhez, az idén pedig 30 ezer forintot utal át szervezetünk támogatására. Ugyanez elmondható számos, kisebb település önkormányzatáról is.

Az anyagi támogatás mellett legalább ennyire fontos számunkra az erkölcsi elismerés, a korrekt együttműködés és a bizalom, amely munkánkat

mindmáig jellemzi. Ennek legszemléletesebb példájaként feltétlenül említést érdemel, hogy megyei szervezetünk ez év februárjában Veszprém város Polgármesteri Hivatalának sokoldalú támogatása révén új helyiségbe költözhetett.

Megyei elnökségünk 1989-ben fontos feladatként jelölte meg szervezetünk propaganda munkájának, tömegkommunikációs kapcsolatainak továbbfejlesztését. Igyekeztünk ennek eleget tenni. Felvettük a kapcsolatot a különböző helyi televíziós stúdiókkal, melynek eredményeként a veszprémi és a várpalotai városi televízió színes riportokban számolt be tagjaink életéről, külön kiemelve azokat a területeket, ahol a leginkább igényeljük a látó társadalom segítségét. A közelmúltban terjedelmes cikk jelent meg szervezetünk munkájáról a „Veszprémi Hét” c. önkormányzati hetilapban. Az „Új Hírek”-ben pedig tudósítás jelent meg a pápai körzeti csoport taggyűléséről. Ellátogatott szervezetünkhöz Podránszki Zsuzsa, a rádió „Látatlanul” c. műsorának szerkesztő-riportere. Továbbra is kitűnő kapcsolatokat tartunk fenn a „Veszprémi Napló” munkatársaival. Részt vesznek rendezvényeinken és ezekről korrekt módon tájékoztatják a közvéleményt.

Szervezetünk kiemelt feladatának tartja a megyében élő kiskorú látássérültek szüleivel a kapcsolattartást. Ez év májusában egy kerekasztal megbeszélésre került sor 23 szülő és a témával foglalkozó ismert szakemberek részvételével. Tevékenységünk keretében e kiskorú látássérültek életét rendszeresen figyelemmel kísérik, segítjük őket a beiskolázás, illetve a munkavállalás terén. Nagykorúvá vá-

lásuk után pedig igyekszünk őket bevonni szervezetünk életébe.

Megyei szervezetünk taglétszáma évek óta lassú növekedést mutat. Taglétszámunk 1989. júniusában 550 fő volt, jelenleg pedig 593 tagja van szervezetünknek. Ebből a vak tagok létszáma 580 fő, a gyengénlátóké pedig 13 fő.

A beszámolási időszak alatt évente átlag 55 új tagot vettünk fel. Betegség, elhalálozás miatt a lemorzsolódás átlagosan évente 42 fő volt. Tagjaink túlnyomó többsége időskorú, több mint 60%-uk hatvan éven felüli. Szervezetünknel az utóbbi három évet leszámítva huzamosabb időn át nem volt tagdíjhátralékos. Sajnos azonban 1991-re 12 fő, az 1992. évre pedig 13 fő nem fizette be éves tagdíját. Tagdíjhátralékosaink száma jelenleg több mint 30 fő.

Munkavállaló tagjaink száma évről évre fokozatosan csökken. 1989. júniusában 58-an dolgoztak tagjaink közül, túlnyomórészt telefonalközpont kezelőként, illetve gyógymasszőrként. Ma ez a szám mindössze 44 főt tesz ki. A foglalkoztatás csökkenése elsősorban a telefonalközpontos munkakörökben tapasztalható, mely főként a megyében működő nagyvállalatok gyors leépülésére vezethető vissza. Állásukat veszített tagjaink közül többen a munkaviszonyuk megszűnésekor kérték rokkantnyugdíjazásukat, míg mások az újbóli elhelyezkedésükben bízva az átmeneti munkanélküliséget választották. Sajnos ez utóbbiak is csak néhány hónapig bírták a munkanélküliséggel járó megpróbáltatásokat, a rendszeres kapcsolattartást a munkaügyi központtal, a sorban állást a munkanélküli ellátá-

sért, stb., és utóbb ők is rokkantnyugdíjasokká váltak.

Vannak azonban kétségtelenül kedvező tendenciák is. Ebben az évben például egy telefonközpontkezelő tagunkat sikerült újból munkába állítani egy építőipari vállalkozó megkeresése jóvoltából. Fiatalkorú, munkaképes tagjaink közül mindtöbben vélik úgy, hogy a jövő munkavégzése az egyéni vállalkozásokban keresendő. Jelenleg tagjaink közül van aki gyógymasszőrként, kispárosként, kereskedőként, illetve egyéni ügyvédként végez vállalkozási tevékenységet. Természetesen látjuk az ezzel együttjáró nehézségeket is.

Körzeti taggyűléseink egyikén a látásfogyatékoságból adódóan problémaként merült fel pl. a nyugtaadás, a pénztárkönyvvezetés, illetve a piacutatás nehézsége. Célszerű volna, ha a szövetség a jövőben az eddiginél is több támogatást nyújtana az ilyen tevékenységet végző tagjainak.

Megyei szervezetünk közgyűléseit évente rendszeresen megtartottuk, ezeken kb. 180-200 tag vett részt. Közgyűléseink állandó résztvevői továbbá a polgármesteri hivatalok szociálpolitikai dolgozói, a Vöröskereszt szervezetek titkárai, a VOLÁN, a megyei könyvtár, valamint a „Veszprémi Napló” képviselője.

Az elnökség saját munkatervének összeállításakor nagy hangsúlyt helyez a megyei közgyűlésen felvetett problémák megtárgyalására. A múlt évi választáson megyei közgyűlésünk az eddigi hét helyett kilenc fős elnökséget választott szervezetünk élére. Elnökségi üléseinket negyedévenként rendszeresen megtartottuk. Minden

8

esetben határozatképesek voltak az ülések.

Jól bevált, helyes gyakorlatnak bizonyult, hogy az utóbbi időben elnökségi üléseinkre tanácskozási joggal valamennyi körzeti vezetőnket meghívtuk, függetlenül attól, hogy az illető tagja-e a szervezet elnökségének vagy sem. Ők magukkal hozták mindazokat a gondokat, amelyeket a körzeti fogadóórákon vetettek fel tagtársaink. Ugyanakkor az ülésen kapott naprakész információk birtokában mind eredményesebben és hatékonyabban tudnak közreműködni a tagság ügyeinek intézésében.

Félfogadásainkat szervezetünk irodájában ugyancsak rendszeresen megtartottuk. Félfogadásaink látogatása az utóbbi időben jelentősen növekedett.

Munkánk eredményességét nagymértékben növelte, hogy 1990-ben új adminisztrátor kezdte meg tevékenységét szervezetünkénél. Új irodahelyiségünk a korábbi 38 négyzetméterrel szemben 60 négyzetméteres és a lehetőségeinket maximálisan figyelembe vevő méltányos bérleti díj fejében.

Elnökségünk a múlt évben döntött a számítógépes tagnyilvántartás bevezetéséről. A felmerült 100 ezer forintos költséget részben adományainkból, részben pedig központi támogatásból fedeztük.

Megyei szervezetünk keretében Ajkán, Balatonfüreden, Pápán, Tapolcán és Várpalotán körzeti csoportjaink működnek három fős vezetőséggel. A legnagyobb elismerés hangján lehet szólni arról a kitűnő együttműködésről, amit körzeti vezetőségeink és ak-

tíváink alakítottak ki a helyi önkormányzatok szociálpolitikai dolgozóival.

Taggyűléseinken évente összesen mintegy 160-an vettek részt. Megyei szervezetünk részben a központ által biztosított keretből, részben adománya terhére minden évben kedvezményes segédeszköz-akciót szervez. Emellett lehetőség van kazettás magnetofon és síkírógép díjtalan kölcsönzésére szervezetünktől. A tavalyi évben sor került egy mintakollekció beszerzésére a szövetségnél megvásárolható alapvető segédeszközökből. Megyénkben Veszprémen kívül Ajkán, Devecserben és Várpalotán működnek 1989 óta hangos könyvtárak. Az illetékes városi könyvtárakkal együttműködve a beszámolási időszak alatt megkezdte működését a pápai és a tapolcai hangos könyvtár is. Adományunk terhére könyvtáranként ötezer forintot utaltunk át vidéki hangos könyvtáraink számára kazetta-állományuk fejlesztésére.

Megyénkben jelenleg 26-an fizetik elő a „Vakok Világa” c. folyóiratot. A létszám növelését feltétlen indokoltnak tartjuk.

Szövetségünk balatonboglári üdülőjében évente 10-12 fő beutalására kapott lehetőséget szervezetünk. Ebből a tagság igénye átlagosan nyolctíz főre terjed ki évente.

Egyesületi életünk terén igen jelentős fejlődésről számolhatunk be. 1990. január 1-től minden hónap első keddjén klubdelutánt tartunk, ahol kötetlen beszélgetésre és tapasztalatcserére biztosítunk lehetőséget. A tagság igénye szerint kirándulásokat is szervezünk. Rendszeresen részt vettünk továbbá más megyei szerve-

zetek rendezvényein is, pl. Szolnokon, Miskolcon, Debrecenben. Úgy gondoljuk azonban e munka igazi eredményét az adja, hogy ily módon is lehetőség van a tagság összefogására, valamint egymás jobb megismerésére.

Összességében elmondható, hogy a tagság magáénak tekinti a szervezetet.

Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége

1918 - 1993

A 75. évforduló rendezvénynaptára
(1993. október 14 - 30.)

*„Szivembe hordom én a lángot,
Szivembe hordom a napot;
Oh gyűjtsatok rokon világot!
Én látok; ti is lássatok!”*

Reviczky Gyula: A homályból

1993. október 14.

Sajtótájékoztató

Előadó: Erhartné dr. Molnár Katalin, a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének főtitkára

Téma: Tájékoztató az ünnepségsorozatról. A Szövetség múltja, jelene, jövője.

Helyszín: VGYOSZ székház, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 13.00 óra

*

Látássérültek életét, múltját bemutató kiállítás

Megnyitja: Erhartné dr. Molnár Katalin
Helyszín: VGYOSZ székház, 1146 Bp. Hermina út 47. *Időpont:* 10.30 óra

*

A Rotary International Budapest-Sasad Klubja részéről meghirdetett Országos Játéktervezési pályázat ünnepélyes eredményhirdetése.

Díjátadó: Fekete György, a Művelődési és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkára

Időpont: 11.00 óra

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

*

Számítástechnika vakoknak – bemutató

Szervező: Dr. Hohl József

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 14.00 óra

*

Kiss György optikus (Magyar Optikusok Ipartestülete) bemutató - vásár

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 14.00 óra

1993. október 15.

„Együtt egymásért”

Látássérültek általános iskoláinak bemutatkozó kiállításai és kulturális műsorai

Megnyitja: Jankó–Brezovay Pálné a Gyengénlátók Általános Iskolája és Diákotthona igazgatója

Részvevők: Vakok Általános Iskolája és Diákotthona (Budapest), Gyengénlátók Általános Iskolája és Diákotthona (Budapest), dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Diákotthon (Debrecen), Vakok Batthyány László Gyermekotthona, Római Katolikus Óvodája, Iskolája (Budapest), Látássérült Gyermek Rehabilitációs Központja Világ Világossága Alapítvány (Pécs)

Kiállítás szervezői: Zsótér Zsuzsanna, Kőpatakiné Mészáros Mária

*

Édes mesevilág gyerekeknek

Kelényi Gyula és Szamos Gabriella cukrászmesterek ehető és formázható meglepetései!

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 10.00 - 16.00

*

Magyar Állami Operaház Failoni Kamarazenekarának játékonysági koncertje a Városháza dísztermében

Vezető karmester: Rico Sacconi

Koncertmester: Nagy Béla

Haydn: D-dúr csellóverseny

Bach: IV. Brandenburgi verseny szünet

Vivaldi: Négy évszak

Szólisták: Kiss-Domonkos Judit (csel-

lő), Nagy Béla (hegedű), Elek Tihamér (fuvola), Rácz János (fuvola)

Vezényel: Dala Péter

Időpont: 19.00 óra

Jegyek kaphatók 300,-Ft-os egységáron a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének székházában, (1146 Bp. Hermina út 47.)

1993. október 19.

Kerekasztal beszélgetés orvosokkal, az egészségügyi kormányzat és az önkormányzat felelőseivel a prevenció jelenlegi helyzetéről és a jövő várható feladatairól.

A beszélgetést vezeti:

Prof. dr. Brooser Gábor, az Országos Szemészeti Intézet igazgatója

Részvevők: dr. Fehér Miklós (Népjóléti Minisztérium), dr. Szolnoki Andrea (Föv. Önkormányzat Egészségügyi és Sportbizottság, TB Egészségügyi Önkormányzat), dr. Kávássy Attila (Föv.Önkormányzat Egészségügyi és Sportbizottság), dr. Gábrriel Istvá (I. sz. Szemészeti Klinika)

Iskolai szemszakorvosok: dr. Vén Emőke, dr. Horváth Anna, dr. Emödy Judit, dr. Olasz Éva

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 14.00 óra

1993. október 25.

Életmód - életvezetés, vita

- önálló életvitel - intézeti létforma
- integrált oktatás - zárt-védett speciális képzés
- adott egyéni képességek - általános „csoport” képességek
- látássérült a családban

Vitavezető: dr. Csocsán Lászlóné docens (Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Tanárképző Főiskola)

Résztevők: Gergely András igazgató, (Neumann János Szakközépiskola), dr. Perbenyi Miklós igazgató, (József Attila Gimnázium), dr. Bátorfi Józsefné igazgató, (Kölcsey Ferenc Gimnázium), Szakáll Istvánné igazgató, (Szent István Gimnázium), Róna Artúrné igazgató, (Teleki Blanka Gimnázium), Helesfai Katalin igazgató, (Vakok Általános Iskolája és Diákotthona Bp.), Jankó-Brezovay Pálné igazgató, (Gyengénlátók Ált. Iskolája és Diákotthona Bp.), Farkas Márta, (Látássérült Gyermekek Szüleinek Egyesülete), dr. Józsné dr. Pápai Ilona igazgatónő, (dr. Kettesy Aladár Általános Iskola és Diákotthon Debrecen), Névery Katalin, (Vakok Elemi Rehabilitációs Csoportja)

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 14.00 óra

1993. október 26.

Előadások a magyarországi civilszervezetek XX. századi múltjáról, jelenlegi helyzetükről (társadalmi igény, alakulásuk feltételei)

Moderátor: dr. Szigeti György országgyűlési képviselő, VGYOSZ elnöke
Előadók: Balázs Magdolna, (Politikai Tanulmányok Intézete Alapítvány), dr. Chikán Csaba, (Mozgássérültek Egyesületeinek Országos Szövetsége), Csató Zsuzsa, (Nemzeti Egészségvédelmi Intézet), Péterfi Ferenc, (Magyar Népművelők Egyesülete), Tausz Katalin, (ELTE Szociológiai Tanszék)

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 14.00 óra

1993. október 27.

Fórum a tagság részére

Személyes és csoportélmények: társadalmi integráció buktatói, mit tehet és milyen új megoldásokat vár tagságunk a Szövetségtől problémáinak megoldásában.

Résztevők: VGYOSZ tagsága, valamint a VGYOSZ országos elnöksége

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 15.00 óra

*

Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége Homérosz kórusának hangversenye

Karigazgató: Varró Attila

Közreműködik: Németh Tamás zongoraművész

Helyszín: VGYOSZ székháza, 1146 Bp. Hermina út 47.

Időpont: 18.00 óra

1993. október 30.

Jótekonysági bál

A bál fővédnöke: Göncz Árpád köztársasági elnök

A bál főszponzora és szervezője: Trade World Club

Időpont: 19.30 óra

Helyszín: Gellért Szálló, Budapest XI., Gellért tér 1.

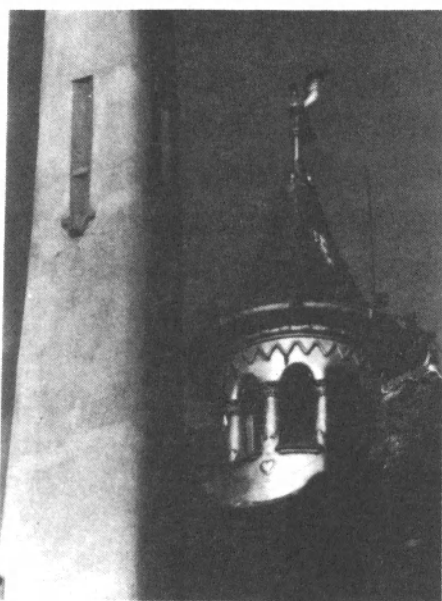
Vak költő verse

Vad Zsigmond:

Dőljenek a sötétség falai!

(A MVGYOSZ 75. születésnapjára)

Néha a sors keze sötét függönyt húz
a verőfényes nappalok elé, de
a megrázóan súlyos felismerés
után is jöhet még igazi tavasz:
fegyverek szóltak még a háttérben,
amikor kibontotta zászlaját egy csoport,
hogyan fényt hintsenek a sötét

A MGVYOSZ Hermina úti
székháza

léptek
bizonytalan holnapjai elé; vonultak
a nehéz évtizedek, majd enyhülés
mutakozott az ég alján, és az út
lassan elkanyarodott a holnap felé:
munkahelyek és iskolák mögött
feltűnik egy székház épülete,
amit
körülleng a lehetőségek szele:
művelődés, sport, szórakozás...
Budapest után az ország is mozgolódott,
mint ahogy a Viharsarok, két megyével
karöltve, majd röpke közösködés után,
megyékbe tömörülve mentek széjjel.
Közösséget kovácsol a közös sors,
ahol segítők kezek enyhítenek gondokon és fájdalmakon, ahol az együtt-töltött idő felemelt fejével
kíséri a vidám emlékezőket:
kirándulások színes képei szállnak,
vetélkedők izgalmas lázai, megversek,
harsány énekek töltik a lelkeket;
pezsegen az élet, legyen értelemérzet,
jöjjenek újabb kezek, mosolygós holnapok,
hogyan melegség tükrözze a fényeket!

Lak István:**Múltunk és jelenünk – 40 év
lapunk történetéből (II. rész)**

1957-ben (hasonlóan mint a korábbi években is), elég sok cikkben foglalkozott újságunk az akkori kül- és belpolitikai helyzettel. Természetesen az egyesületi élet hírei továbbra is a lap jellegének megfelelően kaptak helyet a folyóiratban. Ezek mellett irodalmi művek is jelentek meg magyar és külföldi szerzőktől. De egyre több alkalommal közölt a lap sorstárs költőink, íróink verseiből és novelláiból is.

A lap 1958 évi nyári számában jelent meg az augusztusban megnyílt zuglói kiállításról szóló cikk Lukács Géza főtitkár írásában. Többek között a következőket említette meg:

„A Budapest XIV. ker. Tanács kiállítást rendezett abból az alkalomból, hogy negyed százada alakult meg a kerület mai formájában. 25 évvel ezelőtt a főváros fejlődése új kerületi beosztást tett szükségessé. A régi tíz kerület helyett 1933-ban 14 kerületre osztották Budapestet. Akkor szervezték meg a XIV. kerületet Zuglóval.”

Az ünnepi alkalomból rendezett kiállításon a Vakok és Csökkentlátók Szövetsége is részt vett. Nem véletlenül, hiszen ebben a kerületben vannak a vakügyi intézmények (általános iskola, intézetek, üzemek). A városligeti Petőfi Csarnokban tartott kiállításon fotókon mutatták be a szövetség, a kefegyár és a kosárfonó szövetkezet tevékenységét. De láthatók voltak a felvételeken telefonkezelők is, munka közben. A kiállítás ismertető anyaga

arról is tájékoztatta a látogatókat, hogy akkor már 400 vak és csökkentlátó dolgozott hazánkban telefonkezelőként.

Az 1959-es számban jelent meg egy fordítás a Pochodnia című lengyel vakügyi folyóiratból. Dr. Belansky professzor, a lengyel szövetség tagja írt egy cikket Louis Braille szülőházában címmel. A fordítás nyomán közöljük az írás fontosabb részeit:

Louis Braille a franciaországi Coupviry falucskában született, Párizstól mintegy 40 kilométerre. Néhány évvel ezelőtt nyílt meg szülőházában az emlékkiállítás, mely bemutatja életét és munkásságát. L. Braille a család negyedik gyermekeként született 1809. január 4-én. Édesapja nyeregkészítő volt. A kis Louis hároméves korában, játék közben egy bőrvágó eszközzel megsértette a szemét. A seb elfertőződött és a kisfiú elvesztette szemvilágát. Louis szülőfalujában végezte elemi iskoláit. Tízéves korában került Párizsba a vakok intézetébe, ahol tovább tanulhatott. Ott alkotta meg a vakok pontírási rendszerét, melyet később róla neveztek el. Iskoláinak befejezése után az intézet tanára lett. Viszonylag fiatalon halt meg, 1852. január 6-án. Braille munkásságát életében nem méltányolták; jóval halála után tudta csak meg az emberiség, hogy mit is alkotott.

Évente több ezren zárandokolnak el a szülőházában lévő emlékmúzeum-

ba. Az állomásról a faluba tiszta kis utca vezet, mely 1952 óta a Louis Braille nevet viseli.

Az emlékmúzeum emeletes épületét zöld gyep és virágoskert veszi körül.

„Áhitattal léptünk be ebbe a házba, melynek falai között élt gyermekkorában Louis Braille.

Az első szobában könyvtár van, amelyben Braille életével és munkásságával foglalkozó könyvek találhatóak. Festmények és képeslapok mutatják be a nagy alkotót. Itt találhatóak azok a pontíró eszközök is, melyeket vakok küldtek a világ minden tájáról a múzeum részére. A könyvek között vannak olyanok is, melyek részben dombornyomással, részben pedig pontírással készültek.”

Érdeklődéssel és megdöbbenéssel szemlélték a látogatók azt a Japánból érkezett albumot, mely olyan vakokat mutatott be, akik mindkét kezüket is elveszítették és így csak ajkukkal tudták érzékelni a pontírást.

A szobából kis ajtó vezet át abba a kamrába, amelyben Braille édesapjának, Simon mesternek volt a műhelye. Egyszerű kis nyeregkészítő üzemet tekinthettek meg a látogatók. A falakon nyergek, szerszámok, munkaeszközök vannak. A műhely ajtajának belső oldalán bevert szögekkel Louis Braille neve olvasható.

„Talán éppen ez a felirat keltette fel Braille-ben azt a gondolatot, hogy domború pontokat alkalmazzon majd.”

Az épület második és harmadik szobájában is minden látnivaló Braille emlékét őrzi. Látható többek között keresztlevele, útlevele, valamint éde-

sanyjához Párizsból írt leveleinek egész sora. Ezek a levelek szülei és testvérei iránt érzett szeretetét tükrözik. Láthatók itt még íróeszközei, valamint dominójátéka is. Az egyik asztalon mellszobra, mögötte Helen Keller fényképe helyezkedik el, fölötte a következő felírással:

„A lángész és a jóság harmóniája a világosság új formáját hozta a vak ember történetében.”

A látogatók a múzeumból a közeli katolikus templomba mentek. Ebben emléktábla hirdeti, hogy itt keresztelték meg Braille-t. Halálának 100. évfordulóján ünnepséget tartottak, melyen nemcsak Franciaországból, de a világ minden tájáról érkeztek látogatók. Földi maradványai ma már nincsenek szülőfalujában; a párizsi Pantheonban, a francia nép legnagyobbjai közé helyezték örök nyugalomra. Coupviray-ban, azon a helyen, ahol sírja 100 évig volt, egy vaskeresztet állítottak föl. Ennek tövéből márványból készült urnában őrzik kezeinek hamvait. Az urnán a következő szöveg olvasható:

„Coupviray kegyelettel őrzi a nagy alkotó kezeit. Azokat a kezeket, melyek lehetővé tették számára hogy a sötétségből a fény útját mutassák.”

Azt a helyet is felkeresték a látogatók, ahol Braille 1887-ben felállított szobra állt. A talapzat egyik oldalán egy reliefen az a jelenet látható, amint Braille egy ifjat tanít olvasni. Egy másik relief Braille írásrendszerét, valamint íróeszközöket ábrázol.

Az egykori cikk szerzője a következőképpen fejezi be írását:

„Búcsút vettünk az emlékműtől, Coupviray-tól. Úgy éreztük, hogy ennek a napnak az emlékei nemcsak Párizsba, hanem otthonunkba is egész éle-

tünkön át elkísérnek.”

Az 1959-es évben, majd azt követően is, rendszeresen beszámolt a lap a Homérosz kórus fővárosi és vidéki hangversenyeiről. Akkoriban, de még utána a 70-es években is rendszeresen hangversenyezett a kórus a Zeneakadémián.

Az 1960. év októberi számában olvasható az is, hogy megvolt a második tanévnyitó a szövetség 1959. október 1-én megnyílt szakipari tanfolyamán, mely később szakmunkásképzővé alakult át. Az akkori iskola két osztályában 56 vak és csökkentlátó fiatal tanulhatta a kefe- és seprűkészítést, valamint a kosárfonást.

Az 1961. évi áprilisi szám közölte, hogy az előző hó 20. napján megkezdődött hazánkban a vak és csökkentlátó fiatalok részére a gyógymasszörképzés. A tanfolyam megindításában nagyon nagy érdeme volt dr. Mirgay Sándor főorvosnak, aki az elméleti oktatást vezette.

Ugyancsak ebben a számban olvasható Bocskai Imre tanár hosszabb riportja: Megnyílt a hangoskönyvtár címmel. Tudósítása nyomán idézzük fel e jelentős esemény fontosabb részeit:

A magnetofonok megjelenése után dr. Körner György sorstársat egyre csak az foglalkoztatta, hogy a vakok részére nálunk is létesíteni kell egy hangoskönyvtárat. Érdeklődéssel figyelte és tanulmányozta a külföldön már működő hangoskönyvtárakat. Az 1950-es évek végén saját anyagi forrásokból, kizárólag társadalmi munkában folytatott „hangoskönyv-kísérleteket”, egyénileg készített felvételekkel.

Az Egészségügyi Minisztérium

anyagi támogatásának megérkezése után elkezdődhetett a stúdió építése az akkori Május 1. úti vakok fiúintézetében.

E munka eredményes végzése érdekében dr. Körner György rengeteget tárgyalt, levelezett, eljárt; ténykedését az akkori főtitkár, Lukács Géza is mindenkor támogatta.

Lapunk 1960 nyarától hónapról hónapra rendszeresen tájékoztatta olvasóit a stúdió építéséről, a munkák állásáról. Az építkezésen nagytudású elektro- és hangmérnökök dolgoztak. Munkájukat Grucza István mérnök és dr. Körner György, a hangoskönyvtár szellemi vezére irányította. Az intézet második emeletén végül is elkészült a stúdió, amely három teremből állt. Az egyikben a másoló, a másikban a felolvasó berendezései foglaltak helyet, a harmadik pedig raktárhelyiség volt. Még az ünnepélyes átadás előtt számos könyvet olvastak szalagra. A politikai anyagokat dr. Horváth Lajosnak, a szövetség főelőadójának, a szépirodalmi műveket Bodor Tibor színművésznek és növendékeinek hangja örökítette meg. A felolvasók sorát gazdagította még néhány rádióbemondó, így: Bálint Lajosné, Nógrádi Erzsébet, Széplaki Alice, Bózsöny Ferenc és Dömök Gábor is.

1961. március 16-án volt a stúdió és a hangoskönyvtár ünnepélyes megnyitása a már említett Május 1. úti fiúintézet társalgójában. Jelen voltak az Egészségügyi Minisztérium illetékes meghívottai a sajtó, a Rádió és a TV munkatársai, valamint szövetségünk vezetői. Dr. Vas Tibor professzor, szövetségünk akkori elnöke rövid beve-

zetőjében többek között elmondta:

„A hangoskönyv nem teszi feleslegessé a Braille-írást de megnyitja a kultúra különböző szekcióit azok számára, akik a pontírást valamilyen ok miatt nem tudták megtanulni.”

Beszéde után lejátszották Várnai Zseni: Magnetofon című versét, amelyet erre az alkalomra küldött el. Ezután dr. Körner György méltatta a hangoskönyvtár jelentőségét. Beszéde után Bodor Tibor felolvasásában Móra Ferenc: Melyik a legszebb nyelv? c. elbeszélését kiváló felvételről hallhatták a jelenlévők. Egyébként Bodor Tibor 1961–1992 között sok-sok művet olvasott szalagra. Ezeket nemcsak egyszerűen felolvasta, hanem szinte meg is elevenítette, színészi képességeinek legjavát nyújtva az olvasók meglegedésére.

Aznap este a rádió felelevenítette e fontos kultúrtörténeti esemény főbb mozzanatait. Másnap fényképes riportok jelentek meg a sajtóban. Ez az esemény kulturális szempontból a szövetség történetének egyik legfontosabb mozzanata volt.

Nemcsak az 1961. évi júniusi szám, hanem az ezt követő számok is gyakran írtak a Homérosz Irodalmi Kör szerzői estjeiről, melyeket az Egyetemi- vagy az Irodalmi Színpadon tartottak. E kör több alkalommal szervezett irodalmi esteket vidéken is; lapunk ezekről ugyancsak eseményről eseményre beszámolt. Az említett júniusi szám arról is tudósított, hogy az Egyetemi Színpadon vak és csökkentlító szerzők műveit neves fővárosi előadók interpretálták, köztük: Bodor Ti-

bor, Egressy István és Szentpál Mónika. Az esten közreműködött még Ungár Imre zongoraművész és Kiss Zoltán énekművész sorstárs is.

Az 1961 évi novemberi szám az osztrák testvérlapból, az *Unser Schaffen*-ből készült fordítás beszámolt a vak magyar zeneszerző és zongoraművész, Dobos Kálmán Bécsben tartott szerzői estjéről. Az osztrák tudósító nagy elismeréssel méltatta a tehetséges magyar művészt. (Dobos Kálmán művészetét egyébként lapunk is több ízben méltatta az elmúlt évek során).

Ugyanez a szám közölte „Látó szemmel a világtalanok világában” című írást, melyet Vajk Vera, a Népszava újságírója írt lapja számára, annak október 12-i számában. A szerző többek között ezeket írta:

„A Május 1. úti emeletes villa a hajdani alispáni rezidencia idejére emlékeztet. A szépen gondozott kert szemem gyönyörködtető. Sakkozók férfiak, kézimunkázó asszonyok, nevetgélő fiatalok élvezik az őszi napfényt.”

Ilyen hangulatos bevezető után az akkori főtítkárral, Lukács Gézával beszélgetett az újságíró a szövetség életéről, munkájáról, eredményeiről. Szó esett a könyvtárról, az irodalmi és zenei életről a hangoskönyvtárról, valamint a szövetség lapjairól. A cikk igen hasznos, átfogó képet adott az olvasóknak a vakokról.

A decemberi szám Zenei rovatában jelent meg egy tudósítás arról a hangversenyéről, melyet Ámon István zeneoktatói működésének 25. évfordulója alkalmából rendezett szövetségünk. A hangversenyen Ámon István növendékei is szerepeltek. „Pista bácsi” munkásságát Solt János, a Vakok Általános Iskolájának tanára méltatta.

Említsük meg a közreműködő növendékeket is: Balogh Mihály, Czirbuc Éva, Ferenczi János, Gavrán Róza, Jámvári László, Kecskés Vince, Kovács József, Nagy József, Szigeti Mihály, valamint a kefégyár zenekara Berindán László tanár vezetésével.

Ámon István az eltelt negyed század alatt sok-sok szórakoztatózenészt nevelt, tanított. Növendékei közül sokan kiváló muzsikussá fejlődtek.
(Folytatjuk)

MEGYEI HÍR

Jász-Nagykun-Szolnok megyei szervezetünk öt tagja meglátogatta a kőteleki vöröskeresztes gyermektábort. Ottani élményeikről beszámolt a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Új Néplap is.

A cikket (mely dr. Baranyiné Miks Mária, megyei szervezetünk titkárának tollából származik), az alábbiakban közöljük:

„ÉRINTÉS

Öten utaztunk a közelmúltban Kőtelekre, ahol negyven gyerek várt ránk a vöröskeresztes táborban: ki-ki szorongva, borzadva, sajnálkozva.

Poggyászsunkban életünk egy valószínű darabját cipeltük: beszélő órát, tapintható rovátkájú vonalzót, tejőrt, tojásválasztót és csörgőlabdát.

A találkozás pillanatait hatodik utitársunk, Boni, a vakvezető kutya oldotta fel – pusztán jelenlétével. Kérdések sorozatát indította el a gyerekszájon: miért jelölték meg vöröskereszttel, miért vigyázza annyira gazdája lépteit és egyáltalán honnan tudja, hogy...?

Tibor válaszai újabb kérdéseket szültek, és észrevétlenül már el is kezdődött a beszélgetés. Ágota, a gimnáziumba készülő vak kislány a pontírás

alapjait magyarázta. Marika és Tibor verseket mondtak, Mária és Dezső műveltségi és ügyességi játékokat vezényeltek. Elmeséltük, hogy mindannyian dolgozunk, tanítunk, tanulunk, közlekedünk, vásárolunk, egy szóval élünk. Csak egy kicsit másként. És előkerült a rádióamatőrök készüléke, amelynek segítségével bebizonyosodott, hogy a mi világunk – korlátainkkal együtt – határok nélküli is lehet.

Mire beesteledett, együtt ettünk, sétáltunk, nevettünk és énekeltünk. A tábortűz körül megvilágosodtak az arcok, fénylettek a kíváncsi tekintetek.

Tétova mozdulatomra egy fiúcska lépett hozzám. Ujja hegyével megérintett és csendben megkérdezte: segíthetek?

Ekkor éreztem meg, hogy köztünk már leomlott a fal, amely a sajnálat téglájából épül, s vakolata a tehetetlenség.

Kézfejemmel egy könnycseppet morzsoltam szét. Még ma sem tudom, miért tolakodott elő. Pedig mindketten mosolyogtunk...”

Eddig az újságcikk. És mi volt a benyomásuk a kőteleki vöröskeresztes tábor lakóinak sorstársaink látogatásáról? Szóljon erről az alábbi, megyei

szervezetünkhöz címzett levél meleg hangja:

„Kötelek, 1993. Vöröskeresztes tábor.

A kőteleki vöröskeresztes tábor lakói köszönik szépen a lehetőséget, hogy megismerkedhettek a Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének tagjaival: dr. Baranyiné Miks Máriával, German Sándornéval, Lukács Ágotával, Palásti Tiborral és Rózsa Dezsővel.

Melegszívű, közvetlen, igen értékes embereknek ismertük meg őket. Megismerhettük gondjaikat, örömeiket,

gondolataikat, hobbijukat és mindennapi életüket. Örülünk, hogy feloldották gátlásainkat velük szemben, s megtanítottak arra, hogy miként segítsünk vak és gyengénlátó társainkon. Köszönjük a tartalmas vetélkedőt, valamint a kutya- és rádiósbemutatót.

Jövő évi táborunkba is szeretettel várjuk Önöket.

A tábor vezetősége: Pusztai Jánosné, Kovácsné Tarjányi Erzsébet (Tünde), Kádasné Vári Mária és Pusztai János.”

A fentebb idézett levelet a Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szervezet emlékkönyvében is őrzi.

Végső búcsú Vancsai Katalintól

Mélyen megrendített bennünket a tragikus hír: 1993. augusztus 25-én, 38 éves korában, fiatalon eltávozott közülünk Vancsai Katalin, a Heves megyei Szervezet elnöke.

Iskoláit Egerben végezte a Mezőgazdasági Szakközépiskolában, dísznövénytermesztői szakon. Érettségi után három évig a városi kertészetben, nagy szakmai szeretettel ápolta a szebbnél-szebb virágokat.

Látásának fokozatos romlása miatt szakmát kellett változtatnia. Így került az Egri Sütőipari Vállalathoz mint telefonközpont kezelő. Kedves, intelligens, derűs természetéért hamar megszerették.

Négyéves kisleányát egyedül, de annál nagyobb szeretettel nevelte, 1982-től.

Szövetségünkbe 1973-ban lépett be, ahol rögtön bekapcsolódott a kulturális életbe. Rendezvények nem múlhattak el, hogy ne szórakoztatott volna bennünket tehetséges versmondásával, kellemes énekhangjával. Az országos kulturális vetélkedőkön csapatunknak mindig nélkülözhetetlen vezéregyénisége volt.

1983-tól elnökként és küldötként tevékenykedett szervezetünknel. Idős tagjainkat mindig kedves szeretettel és türelemmel vigasztalta, gondjaikban, problémáikban meszesemenően segítségükre volt. Az elmúlt évben alakult Csörgőlabda Sportkör alapító tagja; a csapat versenyein - törékeny nő léte - férfi játszótársait sokszor felülmúlóan, kemény küzdelemmel vett részt.

Nagyszerű egyéniségét, szeretetreméltóságát szívünkben megőrizzük. 1993. augusztus 31-én kísértük utolsó útjára.

Kelemen Pálné

Ismét Túrkevén nyaraltak

(részlet)

„A fény olyan kincs, mely egymaga túlnőhet minden földi vágyat...

Nekem olyan szent erő a fény, mint hívőnek a bűnbocsánat.”

(Juhász Imre: Óda a fényhez)

Harmadik alkalommal szervezte meg városunkban Sallai Margit, a helyi Vakok Klubjának vezetője ezt a programot augusztus 9-16-a között. A szállás éppúgy, mint tavaly a szak-középiskola diákothona volt.

Ezen a nyáron is örömmel fogadtam meghívásukat és néhány órát eltöltöttem körükben. Többeket közülük már ismerősként üdvözölhettem, másokkal most találkoztam először.

Hogy beszélgetésünk során mit tudtam meg tőlük? Íme:

Harasztiné Sümegi Mária: Lentiből jöttünk a férjemmel. Először vagyunk itt. A pécsi társaktól szereztünk erről a lehetőségről tudomást. Számunkra meglepetés volt az, hogy ilyen jól együtt van a társaság. Tetszik, hogy a kötött program nem kötelező. Érdekes az is, hogy nincsenek generációs problémák. Tanulunk egymástól, hasznos tanácsokkal látjuk el egymást. Tetszett az is, hogy a szervező tájjellegű étellel is meglepett bennünket.

Sonkoly Kázmér Pécsről érkezett.

Kísérője a felesége volt. Először jöttünk Túrkevére. Nem is számítottunk arra, hogy mindez ilyen csodálatos lesz. Mindenkinek csak ajánlani tudjuk a fürdőt. A kevi emberek udvariassága, segítőkészsége példaértékű.

Várvölgyi János Tatabányáról érkezett az édesapjával. Két évvel ezelőtt már voltak itt. Az akkori élmény hozta őket vissza. Az elszállásolásunk és az étkezésünk kitűnő és jól szervezett. Nagy élmény volt számunkra a szarvasi arborétumban tett kirándulás.

Veres István feleségével és Orsolya nevű kislányával nyaralt itt. Tatabányáról jöttek. Két éve már jártak nálunk. Valamennyiünk nevében köszönjük Sallai Margitka két unokahúgának, Máté Ilonának és Sallai Andreának az állandó közreműködést és segítséget.

Orsi szüleinél bővebben nyilatkozott: Jó, hogy a társaságban itt gyerekek is vannak. Szinte minden nap fürdünk. Lovagoltam és vizibicikliztem is. Én látó vagyok és sokat tudok segíteni az anyukámnak és a rászorulóknak.

Pásztor Béláné Budapestről második alkalommal van itt. Nagyon jól éreztem itt magam két éve is, és most is. A Szabadidő Központban megsi-

mogathattuk a kiscsikókat. A fiatalok, a gyerekek és a bátrabbak még lovagolhattak is. Örülök annak,

hogy Margitka ilyen jó szervező.

Dr. Boksányi Sándorné leányával és két unokájával Budapestről érkezett: Nagyon élveztem a hajókirándulást. Dévaványán a tűzok rezervátumban még a kilátóba is felmentünk.

Nemes Ferenc és felesége Pécsről másodszor van itt. Jó hallani, amit mondanak: Már tavaly megszerettük ezt a várost, úgy érezzük, hogy szinte minden polgára óv, véd és vigyáz ránk. Mindenütt a kitüntető figyelem légköre vesz körül bennünket. Idegenek készsággel segítenek az utcán, a boltokban és mindenütt, ahol megfordulunk. A társaság jól összejött, kellemes légkörben nyaralunk. A sok

Férfi torzó

Finta Gergely, Turkeve szülöttje,
Rodin tanítványa

ízletes falat mellett ez nem is csoda. Máté Istvánnak és Köteles Károlynak külön köszönet munkájukért.

Gáli József is Pécsről érkezett miskolci barátjának kísérőjeként: Igazán jó társaságba csöppentem. Mint látó próbálok segíteni nem látó barátomnak. A túrkeveiekről csak a legnagyobb elismeréssel szólhatok.

Csengeri Istvánról tett említést előbb József. Édesanyjával és keresztfiával együtt érkezett: Szívesen jövünk ide. A csoport rendkívül összetartó. Jó érzéssel és szép emlékekkel megyünk innen mindig haza, s ennek eredményeként hozunk újabb és újabb sorstársakat legközelebb. Számomra a mostani nyaralás legnagyobb élménye a közösen tisztított halból készült halászlé elkészítése és maga a halvacSORA volt.

Jeszenszky László Pécsről az idén is édesanyjával jött. Már harmadszor nyaralnak itt. Reménykednek abban, hogy az elkövetkezendő években is lesz erre alkalom: Amikor a Zrínyi úti Sörfőzdében jártunk édesanyámnak megtetszett az ott lévő pohár. Feltétlenül említse meg, hogy nekünk adták ajándékba. Nálunk ennek a pohárnak díszhelye lesz.

A vendégek véleményét a helyi sorstársak is csak megerősítették.

A búcsúvacSORA vendége volt dr. Baranyiné Miks Mária az MGVOSZ Jász-Nagykun-Szolnok megyei szervezetének titkára és férje is. Szeretettel üdvözölte a résztvevőket.

A zenekar hajnalig húzta a talpalávalót.

A vendégek elutazását követő napon kérdeztem Margitkát, aki a következőket mondta:

Harmadik alkalommal jöttünk össze. Mondhatom, hogy egy nagy családként voltunk együtt. Az eltervezett programokat sikerült megvalósítani. Igen nagy élmény volt a búcsúvacsora hangulata. Piroska Zoltán és zenekara kitűnő hangulatot teremtett. Nagyon örültem annak, hogy az idén már a helyi sorstársak is aktívan bekapcsolódtak a programokba. Ebből is látom, hogy van ér-

telme a munkámnak. Ezúton is szeretnék köszönetet mondani Túri Imre tanár úrnak a szállás biztosításáért, Szíjjártó Zsoltnak a strandolási lehetőségért, valamint Molnár Lászlónak a tájjellegű ételekért. Ezenkívül még köszönet Debreczeni Lászlónénak és Vad Károlynak a Szabadidő Központban eltöltött kellemes órákért, valamint mindazoknak, akik hozzájárultak ahhoz, hogy itt jól érezzük magunkat.

Lak István

Emlékezés Rácz Miklósnéra

Szeptember elején érkezett a szomorú hír, hogy életének 85. évében, 1993. augusztus 29-én elhunyt Rácz Miklósné Wágner Erzsébet.

Neve ismert sorstársaink, olvasóink körében, hiszen több alkalommal is írt lapunkban irodalmi témájú cikkeket.

Ráczné W. Erzsébet 1909. március 14-én született Aradon. Szövetségünkkel csaknem négy évtizeden keresztül kapcsolatban állt, úgyis mint Rácz Lilla költőnő sorstársunk édesanyja, s úgy is mint az Irodalmi Értesítő c. lap szerkesztőinek segítője. Ráczné W. Erzsébet munkásságáról lapunk ezen szá-

mában is olvashatnak (Lak István: Tájékoztató szövetségünk folyóiratairól). E cikkben idézetek találhatóak Ráczné munkájából is, amelyet az Irodalmi Értesítő fennállásának 25. évfordulójára írt.

Irodalmunkat önzetlenül segítő munkásságáért szövetségünk tiszteletbeli tagjainak sorába választották be.

A Farkasréti temetőben vettek tőle végső búcsút: fia, menyé, unokája, rokonai, ismerősei és néhányan szövetségünk tagjai közül.

Emlékét megőrzi írásai és mi valamennyien, akik ismertük, szerettük és tiszteltük.

Tájékoztató szövetségünk folyóiratairól

E tájékoztatóban röviden ismertetjük egyesületünk pontírási és hangos újságjait. Ezek az újságok csak pontírásban jelennek meg. A róluk szóló ismertetést olvasóink tájékoztatására a Vakok Világa című lap mindkét változatában (pont- és síkírású) közöljük. Az ismertetők a folyóiratok megjelenési időpontja szerint következnek. A Sakkiskola c. lapot Dénes József, a további három folyóiratot, valamint a két hangosújságot ezen ismertető szerzője (Lak István) mutatja be.

Nézzük elsőként a „Sakkiskola” c. lapot. Megjelenésének időpontja: 1953.

A Sakkiskola havonként, 52 oldalon jelenik meg. Elsődleges feladata a szakmai anyag eljuttatása az előfizetőkhez. A lap figyelmes tanulmányozása feltétlenül hozzájárul saktársaink fejlődéséhez. A „Tanulj kombinálni” címszó alatt közölt hadállások megoldása mindenkor jóleső sikerélményt okoz, emellett a kombinációs készséget is gyarapítja. A „Fejtőverseny” rovatban havonként öt mattfeladványt közlünk. A megoldásokat be lehet küldeni, azokat pontozzuk és

200 pont elérése esetén 200 forintos vásárlási utalványt lehet nyerni. Emellett jelentősebb sakkversenyekről elemzett és elemzés nélküli játszmákat adunk közre. Érdekesebb évfordulókról és eseményekről is megemlékezünk.

Az 52 oldalon belül 24 oldal terjedelemben értékes sakk-könyvet közlünk, folytatásokban. Jelenleg a sakkozók alapkönyvének tartott Asztalos Lajos–Bán Jenő: A sakkjáték elemei c. könyv közlése van folyamatban.

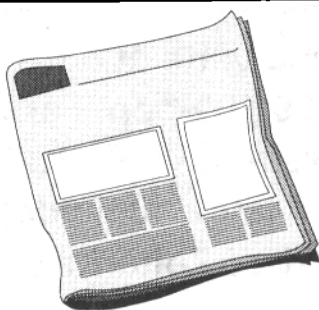
A Zene–Kultúra c. lap (1992 előtt: Zenei Értesítő) havonta jelenik meg. Bizonyára legtöbbször nem is gondoljuk, hogy ennek a lapnak első száma 1954. szeptemberében került ki a nyomdából. Attól kezdve folyamatos a megjelenése. A szövetség Zenei Szakosztálya hívta életre a lapot annak idején. A folyóirat első számait egy háromtagú szerkesztőbizottság készítette, melynek Greizinger István zenetanár, Szabó Péter szórakoztató zenész és Somorjai Ferenc karnagy voltak tagjai. A későbbi szerkesztők sorában ott találjuk Jármer Lajos, Barna Zoltán és Kárpáti Tünde

nevét: mindhárom zongoratanár. 1989-től, jelenleg is Kárpáti Tünde szerkeszti a lapot. A Zene–Kultúra jelenlegi számai már a 40-ik évfolyamnál tartanak. Múltbeli kiadásai (csakúgy, mint a frissen megjelenők) sok-sok tudósítást, közérdeklődésre számot tartó cikket közölt többek között a Homérosz kórusról, a szövetség zenekaráról, az énekes és hangszeres szólistákról. Számos zenei témájú cikket vett át a látók újságjaiból. Írt a lap az idők folyamán szórakoztató zenészeinkről, hangolóinkról is. Mai számaink zenei tárgyú cikkek mellett egyéb kulturális témájú írásokat is közölnek. Olvashatók például Jeles napok címmel néprajzi témájú cikkek. Rendszeresen közlik a Zenei Szakosztály üléseiről szóló beszámolókat is. Minden számban talál az olvasó zenekarokról, zenei művekről, hangversenyekről és egyéb zenei tárgyú eseményekről szóló írásokat. Újabban a pop- és rockzene kedvelői is találhatnak maguknak egy-egy érdeklődésüknek megfelelő cikket, de a hagyományos szórakoztató zene iránt érdeklődőkről sem feledkezik meg a szerkesztő; e

műfaj jelesebb eseményeiről is tudósít időről időre.

Az Irodalmi Füzetek c. lap 1958-ban jelent meg első ízben, Irodalmi Értesítő címmel: jelenlegi nevét ugyancsak 1992-ben kapta. Az újság 25 éves jubileumára Ráczné W. Erzsébet írt egy emlékeztető cikket, 1983-ban. Az alábbiakban néhány részletet idézünk a tíz évvel ezelőtti írásból:

„A Homérosz Irodalmi Kör alapját az a lelkes kis irodalomszerető gárda képezte, akik Gábor József tanár vezetésével rendszeresen összegyűltek részint azért, hogy az irodalommal egyre közelebbi kapcsolatba kerülhessenek, részint pedig azért, hogy saját írásaikat, verseiket, novelláikat ezeken a közös találkozásokon felolvassák, s a költő és irodalomtanár irányításával bontakozó képességeiket továbbfejleszthessék. 1958-ban Gábor József javaslatára létrehoztak egy kiadványt, melyben vak szerzők műveit szándékoztak közzélni. Ennek első száma 1958-ban jelent meg, ugyanebben az évben még egy követte. 1959-ben már irodalmi tanulmányokat is közöl a lap, olyanokat, melyeket a látók irodalmi újságjaiból vettek át. Túlnyomórészt azonban megmaradt annak, aminek indult: a vak szerzők fórumának.

1963-ban Gábor József tragikus hirtelenséggel elhunyt. A veszteség pótolhatatlan volt. Elment a kör lelke és irányítója, a lap alapítója és termékeny alkotóművésze.”

A Vakok Általános Iskolájának irodalomtanára, Gábor József már 30 esztendeje eltávozott közülünk. Halála évfordulóján emlékezzünk a kiváló tanárra, költőre. Írásai, tettei őrzik emlékét. Néhány alkotásával ő is egyik szereplője a múlt évben megjelent Óda a fényhez című, vak- és gyengénlátó költők és írók antológiájának.

„1964-ben Barth Ferenc lett az Irodalmi Értesítő szerkesztője, de az év végén megvált ettől a feladattól. A következő évben a szövetség elnöksége Molnár Gábor írot kérte fel a szerkesztői munka ellátására. Egy esztendő után az író sokirányú elfoglaltsága miatt nem tudta tovább vállalni ezt a munkát... 1966-ban Rácz Lillát érte a megtisztelő feladat: a lap szerkesztői teendőinek továbbvitele... Örömmel és szeretettel látta el a munkát; igyekezett Gábor József szellemében dolgozni. Rácz Lilla 1978 őszén azonban váratlanul fiatalon elhunyt. Benne nemcsak a lelkes szerkesztőt veszítette el a lap, hanem a finomhangú költőt és a jó megfigyelő képességgel rendelkező, sokat utazó munka-

társat is, aki utazásairól színes beszámolókkal gazdagította a sorstársak idegen országok iránti érdeklődését... 1970-ben született az a határozat, hogy az eddig csak negyedévenként megjelenő lapot kéthavonta adják ki. Ez nagyobb lehetőséget adott a sorstársak alkotásainak közlésére és arra is, hogy a látó irodalmi lapokból több tanulmányt vehessünk át. Ezek mellett sűrűbben emlékezhettünk meg a jelesebb évfordulókról, fontosabb eseményekről is.”

Rácz Lilla halála után Pétersz László irodalomtanár, sorstársunk lett a lap szerkesztője, 1987-ben bekövetkezett haláláig. Nagy vállalkozását be is tudta fejezni; ő készítette az első pontírású kislexikont hazánkban, Világirodalmi kislexikon címmel. Ráczné W. Erzsébet, akinek cikkéből idéztünk, 22 éven át dolgozott önzetlenül, nagy szeretettel, hozzáértéssel végezte el az adminisztratív munkát leánya, Lilla, majd Pétersz László szerkesztő mellett.

Az Irodalmi Értesítő hatodik szerkesztője 1988-tól Tóth Mária tanárnő, sorstársunk, a Braille-könyvtár könyvtárosa lett. 1990-ben dr. Kádár Adrienne vette át a szerkesztői munkát. 1991-92-ben Farkashalmi Gyula sorstárs, műfordító szerkesztette a lapot. Jelenleg, ez év áprilisától Máró Zoltán, a szövetség

látó nyomdai dolgozója az újság kilencedik szerkesztője. E rövid idő alatt is arra törekedett, hogy olvasóinknak minél több irodalmi értéket adjon át. Nemcsak magyar költők műveiből készít válogatást, hanem a világirodalom remekeit is közli. Természetesen a vak- és gyengénlátó szerzők művei is helyet kapnak az újságban.

A Gyógymasször című lap évente kétszer jelenik meg. Az újság első számát 1977-ben vehette kézbe az olvasó.

Nemcsak szakmai témájú, hanem általános egészségügyi írások is közlésre kerülnek a lapban. Akupunktúráról, akupresszúráról, természetgyógyászatról és gyógynövényekről gyakran olvashatunk ebben az újságban. A szerkesztők mindig nagy körültekintéssel igyekeztek válogatni az anyagot. Ezt a munkát többek között a következők végezték: Auervek Imre, Bartos Sándor, Flamich Mária, Krabót György, Nagy Árpád, Péger Ádám. Ez évtől Horváth Ferenc gyógymasször szerkeszti a folyóiratot.

A Gyógymasször hangos melléklete 1983-ban jelent meg első ízben. E hangos újság a gyógymasszörök szakmai folyóiratának hangos mellékleteként jut el az olvasókhöz. Az évenként ugyancsak két alkalommal megjelenő újság számonként egy kazettából áll. Az egészségügyi

ismereteket közlő újság kulturális cikkeket is megjelentet. Az egyes írásokat zene-számok részletei választják el egymástól. Ezt az újságot Auervek Imre és Nagy Árpád tagtársak szerkesztik.

A Lapról Hangra, szövetségünk első hangos folyóirata 1988-ban került először kiadásra. Havonta két alkalommal juthatnak hozzá az olvasók, illetve hallgatók. A hangos újság különféle folyóiratokból készít válogatást. Egy-egy számot két kazettára vesznek föl. Gazdasági kulturális és tudományos cikkek mellett sok-sok egyéb érdekes írást olvashatnak benne sorstársaink. Szerkesztői között volt Dombóvári Ferenc és Szabó Márta is. Jelenleg Pálffy Lászlóné és Auervek Imre készíti a lapot.

A következő évtől kezdve minden pontírással megjelenő folyóiratunkon fel fogjuk tüntetni az évfolyam számát is, az utókor tájékoztatása érdekében.

Fentebb ismertetett pontírássú folyóiratokra, hangos újságokra, valamint a Vakok Világa pont- és síkírású példányaira ez év november 30-ig lehet előfizetni, Budapesten a szövetség székházában, vidéken pedig megyei szervezeteink irodáiban. ● ● ●

Bornemisza Attila kritikai tudósítása egy antológiáról

Álmodom azt, ami Lét

A fenti cím Ihász–Kovács Éva versének egy sora. Ezt a címet kapta a Tinódi Klub Cserhát Köre új antológiája.

Az évek folyamán az MGVYOSZ főtítkárának, Erhartné dr. Molnár Katalinnak, majd a tagtársaknak segítségével, később a takarékszövetkezet, a „Lant”, a „Kláris”, a „Zsarát” c. irodalmi újságok összefogásával, jelen sorok írójának szerkesztésével sikerült megjeleníteni ezt az antológiát.

Már a névsor is hosszú: Geiszler József, Mertz Éva, Osváth István, Kricsfalussy György, Gy. Szabó Rózsa, Perjéssy Éva, Gyimóthy Mária, E. Radnai György, a kitűnő iparművész Pór Bálint; képzőművészek, a tehetséges Bánfalvi Anna hegedűművész és két zenész gyermeke, és a költők, írók, a Kör tagjai: a Kossuth-díjas Keres Emil, aki mint költő is bemutatkozott.

Az antológiát Ihász–Kovács Éva Fekete István-díjas költőnő fotója díszíti. Az In memoriam részben elköszön eddigi támogatóitól, Káldi János költő-tanár úrtól, Károly Róbert költőtől, Bornemisza János polihisztortól, a művész kör egykori

elnökétől. Megemlékezik a nagyon fiatalon elhunyt Rácz Lilla költőnőről, s bemutat néhányat szép verseiből. Ugyanitt található Rácz Lilla édesanyjának, Wágner Erzsébetnek a fényképe és a saját magáról írt néhány sora.

Keres Emil önvallomása, versei és fényképe, Németh Dezső főszerkesztő versei, dr. Oláh Andor természetgyógyász, főorvos, író portréja és írásai, Geiszler József festőművész, Mertz Éva grafikus és Nyúl Krisztina egy-egy képe, Gyöngyösi Zoltán költeménye, dr. Györgypál Katalin a „Kláris” c. lap kiadójának, költőnek a versei, Erhartné dr. Molnár Katalin portréja és egy neki dedikált vers Ihász–Kovács Évától ugyancsak a kötetben található.

Ezenkívül a Cserhát Kör-ről szóló tudósítások olvashatók az antológiában.

A Cserhát Kör méltóképpen bemutatkozott ebben a kis füzetben. Köszönet érte mindenkinek, aki segítséget nyújtott ahhoz, hogy megjelenhessen.

A kötet kapható a Tinódi Klub Cserhát Művész Körben, a 176-55-74-es telefonszámon megrendelhető.

Borzásy Hajnalka**Újraéledő kántorképzés**

Gyermekkorom emlékeit felidézve, gondolatban visszaszállok kis templomunk egyszerű falai közé, ahol a kórusról egy jellegzetes férfihang küldte az Ég felé azokat a szebbnél szebb egyházi énekeket, melyeket csak ő tudott. Nevét nem ismervén csak „vak kántor”-ként emlegettük. Később, a budapesti Zeneakadémia nagytermében, Stompfay Károly önálló előadóművész személyében fedeztem fel a régi ismerőst az orgonajáték asztalánál. Megható volt, amint felesége vezette oda. Rövidesen felcsendültek művészi előadásában a hatalmas orgona sípjai. Szárnyaltak a magasba J.S. Bach híres preludiumai, toccatái és fűgái. Óriási sikere volt! (Ez a hatvanas években lehetett).

Később, a hetvenes évek elején, pontosabban 1973. augusztusában egészen közel kerültem a vakok életéhez, mint nevelőtanár, a Vakok Általános Iskolájának Nevelőotthonában. Sőt, étkezés közben megismerhettem néhány nyugdíjas vak tanárt is. Beszélgetés közben előkerültek régi emlékeik. Elmondták, hogy volt, mint volt. Még kántorképzést is emlegettek.

A század első harmadában (Bocskay Imre szerint) Herodek Károly igazgató vezette be a vakok kántorságra való képzését intézetében, mint a munkára nevelés egyik nemes változatát. A vak kántorok foglalkoztatása,

megjelenése nem volt szokatlan a közéletben. E sorok olvasói bizonyára ismertek is néhányat. Nekem a következő neveket sikerült megkapnom; Stompfay Károly zongoraművész, gyakorló kántor, (Budapest, Terézvárosi templom) Horváth Andor (1912-től 1972-ig működött Sümegen), Veszprémben Almási Gyulának zeneiskolája is volt. Pápán Moór János nemcsak kántorként, hanem keresett, híres zongorahangolóként is működött. Kurdon, Bíró József még a legutóbbi esztendőben is kántorizált, nyugalomba vonulásáig. Liptai Ferenc Foktón 33 éven át kántorkodott.

Napjainkban is megjelent az elhelyezkedés problémája. Fájó tény lenne, ha a látássérültek elhelyezését, foglalkoztatását csupán a fővárosra kellene összpontosítani. Többször találkoztam pedagógiai munkám során olyan tehetséges vak növendékkel, aki szívesem maradt volna vidéki családjá körében, munkalehetőséggel.

Ez a tény nem hagyott nyugodni. Mivel magam is zenei pályán működtem hosszú éveken át, izgatott a Braille-kottaírás bonyolultsága. Elhatároztam, hogy megtanulom... nem ment egyszerre. Az alapvető első irányítást Solt Jánostól, majd Németh Tamás zongoraművész-tanártól kaptam. Később nagy türelemmel foglalkozott velem Varró Attila is, akinek

különösen hálás vagyok és sokat köszönhetek.

Nyugdíjba vonulásom után Varró tanár

úr küldött hozzám egy csendes fiúcskát, S. Barnabást, zeneelméleti korrepetálásra. Később ez a gyermek a budapesti Nyári kántorképző Tanfolyamra jelentkezett felvételre, legnagyobb csodálkozásomra, mert ismertem az anyagot. Édesanyja is vele tartott a négyéves kurzuson. Barnus két évvel ezelőtt, érettségi vizsgájával egy időben megszerezte a kántori oklevelet is. Ma már gyógymasszőri munkája mellett hétvégeken, vidékeken kántorizál lelkesen. Sokat jelent a családi háttér segítő ereje!

Néhány évvel ezelőtt felsőtagozatos általános iskolások számára terveztek kántorképzést Tolna megyében. Szívesen fogadták körükben a látássérült S. Nórát is. Három év után a tanfolyam vezetője meghalt, s vele a tanfolyam is. Nóra a Batthyány-téren újonnan létesült rk. diákotthonba került gimnáziumi tanulmányai idejére vidékről. Továbbra is vonzódott a zenéhez, kántorsághoz, s szeretne volna megkezdett tanulmányait folytatni. Otthon már néha játszott is a templomban. Problémájával a diákotthon vezetőjéhez, Fehér Annához fordult. V. Szilvia is hasonló kéréssel jelentkezett. Majd egy másik leánya és egy régi fiúnövendék, E. Tamás is. Vágyaik teljesítéséhez az anyagi alapot pályázat útján nyerte el Fehér Anna a Népjóléti Mi-

nisztériumtól.

A fiatalok zenei tudásának, alkalmaságának felmérésére 1991. augusztusában Németh Tamás zongoraművészt, Kárpáty Tünde zeneiskolai szolfézs és zongoratanárt, valamint csekélységemet kérte fel Fehér Anna. Ez meg is történt. Eredmény: mind-egyik fiatal más-más fokon volt. Ezért egyénekenként és közösen is, tantárgyanként elosztva vállaltuk előkészítésüket a következő évi Nyári Kántorképző Tanfolyam felvételi vizsgájára.

Hangszer hiányában csak október közepén indulhatott meg a komoly munka. Ekkor szállították le a pályázati pénzen vásárolt új pianínót. Búzgó gyakorlással hálálták meg növendékeink a nélkülözhetetlen hangszert..

Félévkor eredményfelmérést végeztünk, ismét közösen. Megállapítottuk, hogy szorgalmas munkájukkal sem tudják a négyéves tananyag első osztályát nyáron, egy hónap alatt napi bejárással elsajátítani. Ettől kezdve az első év anyagának teljesítését céloztuk meg, ami megfeszített munkával és újabb segítséggel sikerült is. A gregorián és egyházi énekek tanítását (megkeresésünkre) Gergelyné Kovács Mária vállalta el, aki korábban énektanárként működött a Vakok Általános Iskolájában. Sűrítettük az órákat. Kárpáty Tünde tanárnő a zongora tanítását összhangzattannal is bővítette. A Braille-kottírást természetesen az én feladatom lett.

Végül elérkezett a vizsga napja. Felvételi helyett magánvizsga lehetősé-

gét kértük az első osztályból. Nagy jóindulattal a vezetőség teljesítette kívánságunkat. Vizsga után mindjárt külön dícséretet kaptak növendékeink a Szent vagy Uram énekeinek pontos és szép játékaért.

1992 őszén fokozott igyekezettel indultunk a második osztály anyagával. Itt már a harmónium és pedálos orgonajáték is kötelező. Ismét hangszer és orgonagyakorlási lehetőség hiánya hátráltatta a haladást. Végül kb. novemberben sikerült egy használt, de felújított harmóniumot szerezni kedvezményes áron. Tavasszal pedig Gergely Ferenc orgonaművész (Kovács Mária férje) elintézte a közelben lévő Kapucinus atyáknál, hogy templomukban tarthassuk az orgonaórákat, s ott gyakorolhassanak is növendékeink. Tanításukat is Gergely tanár úr vállalta el.

A rövid felkészülési idő (orgonából) nem volt akadálya annak, hogy ismét magánvizsgát kérjünk. Albertfalvára költözött a Kántor Tanfolyam. Oda mentünk ki ismét június 25-én meghallgatásra. Orgonavizsga a rk. plébániatemplomban, a többi tárgyból pedig a szemközi Don Bosco rk. iskolában zajlott le, nagy izgalmak közepette. Végül is szépen vizsgáztak a mieink. Több híres orgonaművész bírálta el tudásukat. Ismét dícsérettel végeztek.

A tanuláshoz sok kotta és szöveg szükséges. Itt szeretném megemlíteni a sokszorosítással kapcsolatos nehézségeinket. Két évvel ezelőtt az SZ.V.U. orgonakönyv teljes anyagát

áttettük pontírásba, illetve pontírással kottába, Varró Attila fáradhatatlan segítségével, társadalmi munkában.

A zeneművek nagy részét Varró tanár úr mágneslemezre rögzítette. Ez úton is köszönjük munkásságát. Segítségét megígérte továbbra is, lehetőségei szerint. Elfoglaltsága miatt ezt nem is kívánhatjuk tőle, hiszen hétről-hétre gyarapszik az írnivaló. Megoldásként egyszerű síma írólapot helyezek be hármassával a Picht-gépbe. Így mind-egyik növendékünk kap egy vékony példányt.

De hogyan tovább? A gépesítés századában középkori módszerekkel dolgozunk. Ebben kérünk segítséget, ötletet, hiszen többek igényéről van szó.

Most, 1993. őszén folytatjuk megkezdett munkánkat – minden anyagi támogatás nélkül. A beadott pályázatot elutasították... Arra is számítunk, hogy a harmadik osztály elvégzése több időt igényel, mert igen nagy az anyag. Fiataljaink a gimnázium és más iskola mellett végzik ezt a sok időt igénylő komoly munkát. Nagy szorgalommal és szívesen csinálják, hiszen jövőjüket készítik elő.

Itt szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak, akik hozzásegítettek a látássérültek kántorképzésének újraélesztéséhez. Talán másokban is felötlik a gondolat.

„Jó dolog az Urat dícsérni, s nevednek, ó Fölséges, zsoltárt zengeni”

Csák Valéria

Öszinte beszélgetés Roska Tamás akadémikussal

Az elmúlt napok tudományos szenzációja volt az a nemzetközi sajtótájékoztató, melyen bemutatásra került a világ első analogikai elven működő, programozható mikroáramkör, és az ebből készíthető bionikus szem.

Ennek műszaki leírását szinte valamennyi újság ismertette. A Vakok Világa számára inkább az érdekes, hogy mit jelenthet ez távlatban a látássérültek számára. Roska Tamás akadémikus a következőket nyilatkozta lapunk számára:

„Ez a felfedezés azért érdekes, mert adódott egy 4-5 éven belül megoldható feladat. Kifejleszhető egy szemüveg, amibe be lehet építeni két kis chipet, s ezzel alkalmassá válik egyszerű jelenségek felismerésére. Segítségével érzékelni lehet pl. a lámpák színeit, közeledő vagy közelre került jelenségeket. Az eddig kifejlesztett, úgynevezett ultrahangos szemüvegtől elsősorban abban különbözik, hogy programozható; egy jól definiált számú látványt jelez a szerkezet.

Hogy a felismerést hogyan lehet közölni egy nemlátó emberrel, több módon lehetséges. Az egyik lehet a beszéd, illetve egy halló-mezővel kapcsolatos elképzelés. Ennek alapja az, hogy a térbeli látáshoz hasonlóan mennyi mindent tudunk térben hallani. A vizuális látványok ügyes át-

transzformálása - akár sztereó-hallásra is - külön kérdés és lehetőség. Közlés az is, ha egy érzékeny testrészt kap egy érzékeny nyomásmintát. Az adaptációs készség gyakorlással reflexszé válik. De gondolkodva a mai beszélgetésen, tegnap este azon töprengtem, hogy miként lehet programozottan például kontúrokat kiemelni. A programozhatóság lehetővé tesz egy sor olyan funkciót, amit eddig el sem tudtunk képzelni. A kísérleti munka során újabb és újabb felhasználási lehetőségek szinte maguktól adódnak, tág teret adva az emberi gondolatnak. A CNN bionikus szemüveg sokat fog segíteni a vakoknak, a fehér botot azonban nem fogja helyettesíteni.”

A vakság megszüntetésére irányuló orvosi-mérnöki kísérleteknek két típusát ismertette a továbbiakban az akadémikus. Hangsúlyozta, hogy ezek nagyon távlati lehetőségek; jelen stádiumban csak információ-értékük van.

Múlt évben Baltimore-ban a John Hopkins egyetemen végeztek egy olyan kísérletet, melynek során egy valamikor megvakult személy, akinek a retinája nem volt ép, de a nervus opticus (szemideg) működött. A retina helyén különböző pontokra bevezetett elektromos impulzussal egy-két olyan jelenséget lehetett előidézni, amely a gerjesztés helyétől függően a

térben különböző helyeken látványként jelentkezett.

A másik kísérlet ez év elején volt. Az Amerikai Nemzeti Egészségvédelmi Intézetben egy csoport - két évtizede dolgozik ezen a problémán - először tudta azt elérni, hogy egy 20 éve vak hölgynek, aki 22 éves korában vakult meg glaukómában, kivették egy részét a koponyájának, és a vizuális kéreg egy részébe bevezettek 38 (6x6+2) kis, különleges érzékelőt. (Ennek az érzékelőnek a kifejlesztése és elkészítése önmagában egy évtizedes kutatómunka eredménye). Visszatették a koponyacsontot, a 38 drótot kivezették rajta, s a fejére tett sisak-szerűség segítségével két-három napig a mátrix-rács különböző pontjait elektromosan ingerelve I betűt, L betűt, fekvő vonalat, bizonyos színeket s ami fontosabb, mintázatokot látott.

Jövő év januárjában már nem 6x6, hanem 16x16, tehát 256 tűt operálnak

be a következő kísérlet alkalmával. Itt már jelentkezik az agyvelő felületének problémája, vagyis az, hogy a megnövekedett, beültetendő szerkezet nagysága hogyan viszonyul az agyvelő hullámos felületéhez.

Tehát először élő emberen végrehajtottak egy-egy olyan kísérletet, ahol első esetben a retinába, második esetben a vizuális kortextbe bevezetett elektromos ingerek hatására látványt lehetett konstruálni.

A páciensek előzőleg láttak már, a született vakok számára mindkét módszer reménytelen, mert nem alakultak ki azok az idegpályák, amelyeket gerjeszteni lehet. Képi információt, a látvány élményét csak akkor lehet megvalósítani, ha belépünk az élő látórendszerbe.

Évek távlatában a CNN bionikus segítő-szemüveg realitássá válik!

Sajtófigyelő

Bionikus szem

(Megjelent a Déli Hírlap c. lapban)

A Berkeley egyetem kutatói kifejlesztették a bionikus szemet, amely vetekszik az emberi és állati szem érzékenységével. A biológiával és komputerrel foglalkozók összefogásából jött létre ez a találmány. Egy körömnymi chip-be az emberi szem

minden jellegzetes tulajdonsága beleszerült. A bionikus szem programján egy magyar kutató, Roska Tamás is dolgozott, aki évente egyszer utazik Berkeleybe, különben Budapesten folytatja kutatásait. Még legalább egy évtized kemény munkáját igényli, mire a bionikus szem használható lesz balesetben sérült emberek látásának pótlására.

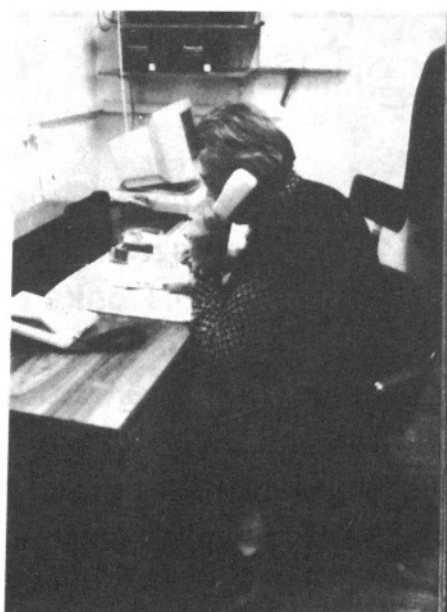
Csak semmi pánik

Hazánkban sok telefonalközpontkezelő állása megszűnik. Új állások megszerzésére alig van lehetőség, de még a meglévők megtartása is igen nehéz.

Mi lehet ennek az oka? Erről beszélgettünk Kovács Istvánnal — Kutyával, mert ugye, mindenki így ismeri a VGYOSZ Telefonosok Szakcsoportjának elnökét, aki immár 33 esztendeje a Pannónia Szállodák R.T. telefonalközpontjának kezelője.

— Véleményed szerint, Kutya úr, mi idézhette elő a vakok és gyengénlátók kiszorulását a telefonalközponti munkakörökből, amiket az elmúlt negyven évben szinte kizárólag csak sorstársaink töltöttek be?

— Semmiképpen sem a technika, az

Kovács István (alias: Kutya)
Panasonic-jával

új színvonal és a kezelési módok.

— Mit értesz ezalatt?

— Az elmúlt 33 évben cégemnél háromszor került sor a telefonalközpont modernizálására. Őszintén bevallom, mindig nagy stresszhelyzetben voltam, hogy az új technikával hogy leszek képes megbirkózni. Nem szorít-e ki valaki, aki esetleg gyorsabb, mert nem vak.

— Amint ezt most látom, ez a „kiszorítás” hála Istennek nem sikerült, pedig most az egyik legmodernebb alközpontot kezeled. Mondd el, hogyan csináltad, hogy ilyen biztonsággal dolgozol ezen a LED-ek tucatjával villogzó apró billentyűzettel ellátott Panasonic gépen?

— Régen rájöttem, hogy a változásokban nem a korszerű technika okozza a gondot, hanem a kommunikációs készség elégtelensége, az idegen nyelvektől való elzárkózás és egyáltalán az az alapállás, hogy nem akarnak, vagy nem mernek sorstársaim nyitni az új befogadására. Gondolom ezt úgy, hogy a jelen társadalmi, politikai, gazdasági helyzet átmenet egy újabb formába, ami sokkal többretű lesz, mint az előző volt, és ez a többretűség megköveteli a vak embertől is az újhoz való alkalmazkodást, a továbblépést. Ha erre képesek vagyunk, reményked-

hetünk és bízhatunk abban, hogy a kiszorultsági folyamat megszűnik, a lehetőségek tágulnak, és egyre többen tudunk telefonalközpont-kezelőként megfelelni az elvárásoknak.

— Tőled például mit vár el a Pannónia R.T.?

— Elvárja tőlem, hogy számíthatson rám. Értem ezt úgy, hogy pontos és precíz vagyok a munkaidő betartását illetően, beszédképességem legyen szinte kifogástalan, külső megjelenésem és viselkedési kultúráim megüsse az elvárt szintet. Ismerjem a cég profilját, annak vezetőségét és kapcsolatait a világban, és a beérkező forgalmat ennek az elvárásnak megfelelően fogadjam, irányítsam és szervezzem. Fel kell ismernem, hogy milyen nyelven beszél a hívó és azon a nyelven kell fogadnom, köszöntenem és türelmét kérve a megfelelő helyre irányítanom.

— Mindezekből feltételezem, hogy nyelveket beszélsz.

— Ez így tévedés. Én csak nyelveket felismerek, és néhány (a telefonos szakmában kötelezően ismert) mondatot használok angolul, németül és franciául. Ha nem ezeken a nyelveken érkezik a hívás, akkor megpróbálom

az általam ismert nyelvek valamelyikére terelni a beszélgetést, arra, amit a hívó ismer.

— Az elmúlt 33 év alatt milyen központokat kezeltél?

— STB 7/50-et, CA 42 B-t; mindkettőhöz kellett segédeszköz, illetve tapogató.

— Az új Panasonichoz viszont nincs. Hogy boldogulsz mégis ilyen jól?

— Voltak nehéz napjaim és volt pánikhangulatom is. De nagy örömmre ebbe a központba „belekonstruálták” a vak embert is. Amíg a display és a funkcióbillentyűk LED-jei vizuálisan mutatják a folyamatot, az alatt én különböző hangjelzéseket is kapok. Például így tájékoztat a gép a visszatérő hívásról és egyébekről is. Nekem mindössze azt kellett megtanulnom, hogy a folyamat adott részét milyen hangok jelzik.

— Összegezve tehát mit tudsz tanácsolni azoknak, akik hasonló szituációba kerülnek?

— Csak semmi pánik! Ha képesek és készek a feladatra, a munkáltatók szívesen fogadják és megtartják őket. A VGYOSZ-ben már megvannak az új technikájú telefonalközpontok kezeléséről a hangkazetták: igény szerint kérheti, akinek szüksége van rá. A többi pedig szerintem már csak rajtunk múlik!

— Így legyen! Köszönöm a beszélgetést.

Hugo Schanowsky:**Furfangos technika**

(Az Unser Schaffen c. osztrák testvérlapból fordította: Kas László)

Kevés kellemesebb dolog van a világon, mint reggelente frissen ébredve, kidörzsölve szemünkből az álmot, a zuhany alatt élvezni bőrünkön a langyos víz bizsergetését.

Hivatásom nemrégiben külföldre szólított. Fárasztó éjszakai vonatozás után megérkezve szállodámba, lecsapva utipoggyászsomat szinte szökdécseltem a tengerkék színben csillogó zuhanyozóba, felfrissítendő elgémberedett tagjaimat. Ekkor még jóhiszemű, optimista voltam.

A dolog úgy kezdődött, hogy az egész csőrendszer elkezdett remegni. Olyan puddingra emlékeztetett, melyet nejem aggódóan fixíroz (tán attól remeghet), hogy felszolgálható-e.

A kabin műanyagfalai átvették ezt a rezgést, majd továbbadták a padlózatnak, mely utóbbi a csillapított rezgések fizikai folyamatának utolsó megnyilvánulásaként talpamon csiklandó érzetet váltott ki.

Tegyünk hát eleget fáradt testünk kívánalmainak –, gondoltam és hozzákezdtem a csapok kinyitásához. (Vörös meleg, kék hideg).

Elővigyázatosan fordítottan a vörössel jelzett csapon.

Semmi!

Jól van így is. Hagytam a vöröset, tekertem a kéket.

Öreg fogak csikorgatásakor hallható hangokat hallatott a csap.

Ez volt minden.

Miután minden próbálkozásom csődöt mondott a piros csappal, újfent a kékkel próbálkoztam.

– Kicsavarni öreg fiú, kicsavarni! – biztattam magam. És csak csavartam, tekertem, hajtottam. Víz sehol.

– Fordítva! sziszegtem magam elé.

A csap ellenkező irányban meglepően könnyedén forgott. Éles logikámmal azonnal felfogtam, hogy túlcsavartam. Elmém fogott, a csap forgott, de Isten a tanum rá (Vor Gott), vizet nem adott.

Vissza a kékhez! Ez ugyan hagyta magát csavarni, ám számottevő nedvességet nem tudott kiizzasztani a zuhanyrózsából.

Míg azon törtem a fejem, hogy merre is forgassam most a csapot, csapott is rám elemi erővel a magasból egy jéghideg zuhany.

A zuhany enyhe kifejezés. Más volt ez, sokkalta elementárisabb. Mintha a Spitzbergák mélyéről tört volna fel elemi erővel egy vulkán, majd betévedve zuhanykabinomba a már említett jéghideg zuhannyá változva át, rajtam töltötte ki mérgét.

A hideg víz alapjában véve nincs

ellenemre. Ám egy átmulatott éjszaka után (jaj, azt el is felejtettem mondani, hogy nemcsak utazásból állt az éjszaka), bizonytalanul állva lábaimon, kihagyó aggyal jéghideg zuhatag éri legérzékenyebb testrészeimet, – hát ez egy bivalyerős négernek is sok!

Félig vakon tekertem a kéket a spitzbergai vízesés alatt, mint egy őrült. Eredmény mint fentebb. A hideg áldás újfent rázuhogott, mint az özönvíz. Kétségbeesetten kapkodtam hol a piros, hol a kék forgattyúhoz.

A mennydörgő víz egy időre elhallgatott, elhallgatva azt az álnok szándékát is, hogy a következő pillanatban újra végigverjen rajtam.

Ajkam kék lett (majd zöld), testem egész felületén a kihűlés tipikus jelei mutatkoztak. Ennek kétségbeesett megélése jelentette számomra az utolsó pillanatban a mentsvárat. A fagyhaláltól való félelem felkeltette becsvágyamat, kiprovokálta belőlem a küzdelem folytatását, újra-élesztve bennem a melegvíz iránti olthatatlan vágyakozásomat.

Újult erővel kezdtem a pirossal való foglalatoskodáshoz (amelyik az ímént körbeforgott). Sikertelenül. Csak a zuhanyrózsából koppant kopasz fejbőrömre időnként egy-egy csepp.

A kínaiak kínzóeszközként alkalmazták ezt a módszert; a vízcseppek monoton kopogása a koponyatetőn végülis az őrületbe kergette a meg-

kínzottat.

Hát ez ellen védekeznem kell!

Először is igyekeztem nem odafigyelni a csepegésekre, ám ez egyre nagyobb megerőltetésembe került. A cseppek egyre hangosabban, idegesítőbben kopogtak, már szinte dörömböltek fejbőrömön, egyre kibírhatatlanabb fájdalmat is okozva.

Hogyan tovább?

Megvan!

Arcom felfelé fordítottam, szájam szélesre tártam és a vizet cseppenként engedtem le a torkomon.

Ez a módszer úgy tűnt, jónak ígérkezik, azonban egyben hibázdott. Nem az zavart, hogy a nyakszirtem is belefájdult fejem felfelé való nyújtogatásába, hanem az, hogy a szemem és a kezem együttmozgását nem tudtam koordinálni. (Amaz a zuhanyrózsát bővölte, emez pedig a csapokat csapkodta).

Egyetlen lehetséges tett amit tehettem ez volt: nekitámaszkodtam a kabin falának és hagytam a cseppeket a földre hullani. Platty-platty! – ezzel egy darabig eljátszadoztam tanácstalanságomban.

Ám hirtelen rámjött egy roham – visszatekintve ez már szinte patológikus volt – és egyszerre mindkét kezemmel nyüstöltem mindkét csapot, szinte őrjöngve.

A roham eredménye: forróvíz, geizír a magasból!

A szűk kabin megtelt gőzzel. Lába-

Lim a vörösre főtt rák színét kezdték felvenni. Rákvörös lábaimmal úgy ugrándoztam ide-oda, mint a tarantella pók, miközben kezeim önfeledten hadonásztak a csapokon: előre, hátra, oda-vissza és lám, micsoda csoda! A víz egyszerre langyosabbá vált!

Végre! Fellélegezve láttam hozzá a mosdáshoz: szappanozás, illatos habfürdő, lemosás, majd elzártam a csapot.

Azt mondtam: elzártam, ám csak szerettem volna! A csap nem hallgatott rám. A zuhanyból szünet nélkül ömlött a víz, olyan volt, mint egy kiadós, véget érni nem akaró tavaszi eső.

Miközben hullott a fentnevezett májusi zápor, felfedeztem még egy hibát: a víz nem akart lefolyni a zuhanytálcából, szintje centiméterről centiméterre emelkedett. Na, most aztán mitévő legyek?

Képzeljének maguk elé egy szállodavendéget, amint meztelenül ugrik ki a kabinból, megnyomja a vészjelzőt és az odafutó szobalánynak panasolja, hogy nem képes a zuhanyt hallgatásra bírni. Mit gondolhat az ilyen megbotránkoztató emberről az emberiség?

Hogy ez a jelenet ne következék be, újabb foglalatosságba kezdtem; egy bádogos és vízvezetékszerelő pózában, görnyedt háttal elkezdtem vaktában körbe-körbe izélgetni a le-

folyónyílás karikáját.

Izélgetni, ez a helyes kifejezés (*) A habzó szappanos víztől ugyanis nem láthattam a lefolyónyílást, ezért csak tapogatózva használhattam ujjaimat piszkálóeszközként.

Kedves olvasó! Kérve kérem önt: soha ne dugja ujját a lefolyócső nyílásába!

Én ezt tettem. Az eredmény várható volt: a nyílás jobbkezemet csapdába szorította.

Hogy is mondjam el Önöknek? Álltam a zuhanytálcában, ujjamnál fogva a lefolyóhoz cövekelve és ömlött rám a víz. Fogságom első pillanataiban elkezdtem filozofálni a víz minéműségén imígyen:

Tanultam még iskolás koromban, hogy a víz gonoszabb a tűznél. A tűz ugyanis oltható vízzel, fordítva bezeg soha! Még egy kissé elmedítáltam az irreverzibilitás (visszafordíthatatlanság – még kimondani is megerőltető) fogalmán, majd visszafordítottam magam a rideg valóságba.

Helyzetem egyszerűen katasztrofális volt. Foglya voltam a zuhanytálcának, a víz meg csak ömlött, ömlött, ki az ajtón, már jócskán elárasztva hálósobámat is. Kevéssel később már a cipőmet ringatta, zoknijaim teleszívták magukat, és szerencsétlenségemre a bőröndömet is a padlón hagytam. Kisvártatva a koffer úgy közlekedett a vízen, mint egy gyorsjáratú hajó. Gyorsjáratú azért, mert az utat a szoba egyik sarkától a má-

sikig a másodperc töredéke alatt tette meg.

Végül is a szobatelefon csengése mentett ki szorongatott helyzetemből. Ösztönösen indultam volna a kagyló felé és – slutty! – az ujjam nem csekély fájdalom árán kiszabadult a kutyaszorító helyzetből, vagyis a lukból. Természetesen az arany pecsétgyűrűm nélkül!

Ahogy a boldogan áradó vízben immár szabadon, de boldogtalanul pacskoltam, felfedeztem a zuhanytálca bal alsó szélén egy fogantyút. Rögtön rájöttem rendeltetésére: megragadni és jobbra csavarni egy pillanat műve volt.

Ezúttal szerencsével jártam. Megnyílt a zsilip, a lyuk szabaddá vált, a víz elkezdett lefolyni.

Miközben szobámban szárazabb „mezőkre” eveztem, egy sajtós zajra figyeltem fel, melynek alig tudtam eredetére bukkanni. Kitartóan dübörgő hang volt; a lefolyónak a motorszivattyúja okozta, keveredve azzal a ronda, gitár-glisszandóhoz hasonlatos nyivákoláshoz, melyet meg a hatalmas víztömeg keskeny nyíláson való átpréselődése rezonált. Fokozta még a kibírhatatlan lármat a zuhanykabin disszonáns szólója is: recsegett-ropogott, mint egy csökönös traktor.

Elég a zörgésből! – kiáltottam harciasan és az elzárókart balra fordítottam.

Fenséges csönd! Zaj egy szál se, dübörgés sehol, csak valami csendes surrogás ami felett napirendre

lehet térni. Nem is ke-restem ennek okátforrását.

Felöltöztem, tiszta voltam vidáman álltam elébe napi teendőimnek.

Ám a surrogás csak nem hagyott nyugodni. Elfelejtettem valamit? A telefon lenne? Hiszen ez abbahagyta a csöngést. Megvan! A zuhanyrózsa csurgott tovább, lám, ezt felejtettem el.

Szégyenszemre nem hagyhattam így. Muszáj volt cselekednem. Neki a csapoknak újból, tekertem jobbra, balra...majd vice versa...

Láttak már önök zuhanytól elázott férfiöltönyt? Én igen! Egy pillantás a tükörbe: valódi gyászhuszárt tükrözött vissza, torzítatlanul, a maga torz mivoltában.

Sötétkék öltönyöm úgy tapadt rám, mintha a világtengereket úsztam volna át. Olyan voltam, mint egy szivacs. Egyedül a nyakkendőm volt száraz; még nem volt rajtam, mikor ruhástól próbálkoztam a zuhany elzárásával.

Emlékszem, hogy a víz még javában folyt, midőn egy rend pizsamában (az ágyamon ez is szárazon maradt) nyakkendővel a nyakamon sunyítva-lapulva elhagytam a hotelt.

Tulajdonképpen semmi okom nem volt a lelkiismeret-furdalásra. Olvas-tam ugyanis, hogy a szállodában nemsokára egy technikusokból álló grémium tartja kongresszusát. Tán csak akad közülük egy valaki, aki ért a zuhany elzárásához...

A lakásfenntartási támogatásról, az ápolási díjról

Lakásfenntartási támogatás

(38., 39., 47. paragrafus): lehet pénzbeli vagy természetbeni ellátás. Például: tüzelősegély, közüzemi díjak kifizetése.

Legfeljebb egy évre szól a támogatás, de a kérelem évente megújítható. Ugyanazon lakásra csak egy jogosultnak jár, függetlenül a családban élő személyek vagy családok számától. (A társbérlet, albérlet, a jogerős bírói határozattal megosztott lakás lakrészei külön lakásnak számítanak).

A lakóhely szerint illetékes önkormányzat rendeletben határozza meg a következőket:

- a lakásfenntartási támogatás megállapításának feltételeit,
- az adott településen elismert minimális lakás nagyságot és minőséget.

A kérelem elbírálásánál különösen az alábbi lakásfenntartási kiadásokat veszik figyelembe:

- lakbér, albérleti díj, lakáscélú pénzintézeti kölcsön (pl. OTP-kölcsön) törlesztő részlete,
- fűtési díj, illetve költségei;
- csatornahasználati díj, szemétszállítás költsége;
- a helyi rendeletben meghatározott mértékig villanyáram, víz és gázfogyasztás költségei;

- esetleg lakáskarbantartási költségek.

Ápolási díj

Ápolási díjat a tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó hozzátartozó kaphat.

Ki számít hozzátartozónak?:

A házastárs, egyeneságbeli rokon, az örökbefogadó, mostoha- és nevelőszülő, az örökbefogadott, mostoha és nevelt gyermek, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a házastárs egyeneságbeli rokona, testvére, a testvér házastársa.

Az ápolás alatt állók köre

- Önmaga ellátására képtelen személy, aki állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szorul – a 2 év feletti súlyosan fogyatékos vagy 18. életévét be nem töltött tartósan beteg személyek. Az ő esetükben hozzátartozójuk részére a jogszabály alapján jár az ápolási díj.
- Amennyiben az ápolat a 18. életévét betöltötte és tartósan beteg, hozzátartozója részére pedig csak adható az ápolási díj, akkor ha egyébként az előbbi feltételek fennállnak.

Nem jogosult az ápolási díjra a hozzátartozó akkor, ha:

- Az ápolat két hónapot meghaladóan bármilyen nevelési, oktatási, egészségügyi vagy szociális intézményi ellátásban részesül. (A napi négy órás pedagógiai fejlesztőfoglalkoztatás nem minősül nevelési, oktatási intézményi ellátásnak).
- A hozzátartozó terhességi, gyermekágyi segélyben,
- Gyermekgondozási díjban, gyer-

megkondozási segélyben vagy gyermeknevelési támogatásban részesül.

- A hozzátartozó táppénzben, baleseti táppénzben részesül.
- A hozzátartozó öregségi vagy egyéb nyugellátásban, nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátásban, munkanélküli segélyben, munkanélküli jövedelempótló ellátásban részesül.
- A hozzátartozó jövedelemszerzéssel járó munkaideje a havi teljes munkaidőt meghaladja.

Az ápolási díj odaítéléséről a lakóhely szerinti illetékes önkormányzat képviselő-testülete dönt. A kérelmet hozzájuk kell benyújtani, s mellékelni kell a házi orvos szakvéleményét arról, hogy az ápolat önmaga ellátására kép-

telen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szorul.

Összegezve tehát:

a.) ha a feltételek megléte esetén a jogszabály alapján jár az ápolási díj, akkor ez nem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegénél (jelenleg ez 6400 Ft.),

b.) ha csak adható az ápolási díj, akkor ez nem lehet kevesebb az öregseginyugdíjmindenkori legkisebb összegének 60 %-nál. Ezen összegből a nyugdíjjárulékot levonják.

Az ápolási díj folyósításának időtartama a hozzátartozó szempontjából szolgálati időnek (vagyis munkaviszonynak) számít. ● ● ●

Vasteleki Péter

Keresd az utat!

A július végi rekkenő kánikulában adott egymásnak találkozt a vakvezető kutyák és látássérült gazdáik színe-java Csepelen, a Vakvezető Kutya-képző Iskolán.

A késő délutánba nyúló klubnap központi eseménye a vakvezető kutyaverseny volt, amelyet színes keretbe foglalt a bájos művészházaspár, Zsádon Andrea és Szolnoki Tibor operettműsora, a neves zongoraművésznő, Szilassy Nelli kíséretével. Emelte a hangulatot a sok-sok nyereményt „ajándékozó” tombolajáték is.

Déli 12 órakor hangzott fel az első

vezényszó: Előre, keresd az utat! Ezzel vette kezdetét a már hagyományos vakvezető kutyaverseny, mely egy bécsi nevezőpárossal is kibővült, nemzetközi rangra emelve ílymódon az eseményt.

A 19 gazda-kutya párosnak az iskolai tanpályán harminc utcai jellegű akadályon kellett átverekednie magát meghatározott időn belül, a lehető legkevesebb ütközéssel, botlással és egyéb hibával.

A fullasztó hőségben a derék négy-lábú vezetők lelkesen loholtak az izzó aszfalton, miközben gondosan ügyeltek gazdájuk minden lépésére. Lendületesen kerülték ki a vízzel telt gödröt, a nyitott fedelű szerelőaknát. Óvatosan lassítottak a fahídra lépés előtt és

40

a kertkapun való áthaladáskor. Határozottan álltak meg a leeresztett sorompó előtt és vi-gyázva szlalomoztak a fej- és derékmagasságban kifeszített kötél- és lécadályok között.

A versenyfeladatokat a legkeve-sebb hibával és a legrövidebb idő alatt a kaposvári Csordás Gábor és Bobby nevű golden retriever kutyája teljesítette. Ezzel a teljesítményükkel már másodszor nyerték el azt a vándorser-leget, melyet a tavalyi versenyen az Eurodog Center ajánlott fel. Az ezüst-érmét Szege Zoltánné és Kofa nevű labrador retrieverje Kecskemérről, a bronzot pedig Palásti Tibor, Bonnie névre hallgató rottweilerével nyerte el, Szolnokról. Negyedik lett Szokó Zsolt Székesfehérvárról, Csillag nevű új-fundlandi-labrador keverék kutyájá-val. Az ötödik helyen Kitka Béla vég-zett Denise nevű német juhászával,

Kutyameleg volt!

hatodikként pedig Budapestről Lohonyai Éva került az élvonalba Csutakkal, „aki” egy magyar vizsla.

A győztesek, a helyezettek és minden versenyző az érmeiken kívül sok szép ajándékot kapott az ügyel szim-patizáló, segítőkész szponzoroktól. Köszönet illeti őket és mindazokat, akik önzetlenül segítettek a klubnap sikeres lebonyolítását. Így a Magyar Honvédség Vezérkarát, amely sátrai-val biztosított enyhülést a tikkasztó melegben, valamint a Csepeli Önkör-mányzatot, amely a megfelelő számú ülőalkalmatosság biztosításával nyújtott segítséget.

A VERSELE-LAGA KFT., a Buda-pesti Holding Novette & Novette KFT., a Volcz-Nagyker és a Jupiter KFT. kü-lönféle kutyatápokat (Bento, Darling, Litina) ajándékozott.

Akadtt ugyan egy-két vállalat, amely így válaszolt megkeresésünkre: „*Ren-delkezésre álló kereteinket meggyő-ződésünk szerint a leghatékonyabban igyekszünk felosztani szponzorálási célokra. Sajnálattal közöljük, hogy je-len esetben nem kívánunk élni az Ön által felajánlott lehetőséggel*” — írja a Győri Kecs Jánossomorjáról. Vagy: „*Sajnos, vállalatunk kialakult szpon-zori politikája és költségterve miatt nem áll módunkban az egyébként fi-gyelemreméltó esemény támogatásá-ra.*” — így a Pick szalámi Szegedről.

Ezekkel szemben idézem a Zsadon-Szolnoki művészházaspár emlék-könyvünkbe bejegyzett sorait:

„*Hívjatok máskor is, nagy örömmel jövünk; Emberekért és Kutyákért — bármikor!*”

Dani Ferenc: Pusztaság

(Novella a Gyötrelem útja c. elbeszélés-sorozatból)

Pusztaság ölelte körül és fojtogatta a Vándort, mint őserdő fáit az erőszakos lián. Amerre ment, a gyér fűtorzsokról szöcskék telepedtek saruja szíjára. Lágyszellő simogatta arcát és fűrtjeit, miként pálmalegyezőjével a rabszolga a heverőn henyélő urát.

Lehajtott fejével lépkedett a szikes homokon, és dobolt körülötte a csend. Napok óta rótt a pusztaságot és nem találkozott egy lélekkel sem. A karavánok és a sivatagi tevehajcsárok messze elkerülték ezt az élőlények számára gyötrelmes vidéket.

Egyedül volt és mégsem egyedül.

Vállán ott gubbasztott az emberiség tragédiája, minden gonoszsága és párányi szépsége. Szíve tele volt szánalommal, kinnal és aggodalommal.

Verítékezett. A közelből hűs víz illata csapott felé, hogy merengéséből felrázza és megnyugtassa. A Jordán vize visszatükrözte arcát és meg-

könnyebbült sóhajjal ült le a folyó partjára, hogy gyönyörködjen a csilámló víz apró fodraiban és az arcát csiklando-

zó fűszálak játékában, melyek a folyó partját ellepték.

Távolabb halászok vonták partra hálóikat, melyek zsákmány nélkül, üresen kacagtak szemükbe. Ismét vízbe dobták hálóikat, reménykedve, a soha nem látott Isten áldásáért esengve.

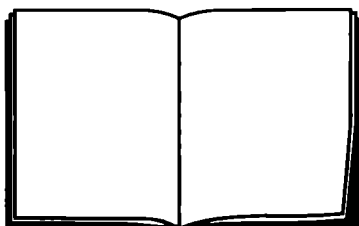
Majd midőn nagy-nagy erőfeszítéssel partra vonták hálóikat, oly gazdag zsákmányra leltek, hogy nem akartak hinni szemüknek. Lelküket jóleső nyugtalanság furcsa izgalma töltötte el. Mint mágnes a vasat, úgy vonzotta tekintetüket a víz fodrában gyönyörködő Vándor. Gazdag zsákmányukat csónakjaikba dobálva, hálóikat otthagya megindultak felé és hangtalanul körülvették.

Tizenkét szegény, munkától megfáradt halász volt. Közülük a legéltesebb félénken megszólította a Vándort:

— Uram, mi gond, mi bánat, mi aggodalom őrléi lelkedet?

És szólt a Vándor:

— Bizony, bizony, mondom nektek, eljő az idő egykoron, mikor nem bőgnek a rénszarvasok, nem turbékolnak a galambok, nem cikáznak ezüstpikelyű halak a vizekben, nem csókolja szellő a fűszálakat és a költő lantja is néma marad. Bizony, bizony, eljő az idő, amikor a száj csak káromol, zsarnokokat éltet és trágárságokat ont. Bizony, bizony, én fogok könyörögni az

42

emberekhez; jelentkezzék tíz igaz közülük, hogy ne változzék a föld pusztasággá. És akkoron, ha nem lesz tíz igaz, jaj lészen a földön minden élőnek!

Elhallgatott, és a szeme szeretettel

simogatta a saruszíján pihenő szöcskét.

Mert a Vándor tudta a múltat és tudta a jövőt.

Ó Szodoma, ó Gomorra!

Ó Hiroshima és Nagaszaki!

az első lépés már megtéetett a pusztaság felé...

Hirdetések

Eladó egy BraiLab számítógép János ty televízióval kedvezményes áron. Érdeklődni lehet: a 226-52-79-es telefonszámon.

*

Eladó egy komplett CB rádió sorsársi áron. Érdeklődni lehet: Vito vits Imre Budapest, XIV. Erzsébet királyné útja 101/B címen.

*

27 és 26 éves házaspár szeretne levelezni hasonló korú és érdeklő-

désű magyarországi házaspárokkal. Esetleg egyedülállókkal is, elsősorban sakkozókka l. A levelet magyarul vagy szlovákul, sík- vagy pontírásban kéri k „Jó zene, sport és könyvek” jelí gére a szerkesztőségbe.

*

Fiatal házaspár négy éves kisgyerekekkel eltartási szerződést kötne budapesti lakással rendelkező idős sorstárssal. Cím: Répás Attila, 2800 Tatabánya, Mártírok u. 99.

Közlemény

A Budapest és Pest megyei Szervezet az 1993-94-es tanévre az alábbi nyelvtanfolyamokat hirdeti:

Kezdő és haladó angol. Tanfolyamvezető: dr. Krabóth Györgyné.

Kezdő német. Tanfolyamvezető: Moldován Eszter.

Haladó német. Tanfolyamvezető: Lechner József.

Részvételi díj negyedévenként 2000 forint.

*

Jelentkezni lehet telefonon (1-428-506), írásban vagy személyesen a Budapest és Pest megyei Szervezet irodájában, félfogadási időben.

Készült a Libra Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában,
1300 példányban. Felelős vezető: Rózsavölgyi László, ☎ 166-44-09

SZÉP A FÉNYKÉP F O R T E P A P Í R O N
SCHÖN SIND DIE BILDER AUF F O R T E P H O T O P A P I E R
YOUR PICTURES ARE NICE ON F O R T E P H O T O P A P E R S

PHOTO FILMS
PHOTO
AND PAPERS

FÉNYKÉPEZÉSHEZ HASZNÁLJA A FEKETE-FEHÉR ÉS SZÍNES
F O R T E A N Y A G O K A T !

BENUTZEN SIE ZUM PHOTOGRAPHIEREN DIE SCHWARZ-WEISSEN
UND FARBIGEN F O R T E M A T E R I A L I E N !

USE IT TO THE BLACK-AND-WHITE AND COLOR
P H O T O - M A T E R I A L S M A D E B Y F O R T E !

F O R T E F O T O K É M I A I I P A R

2801 VÁC, VÁM UTCA 3. PF. 100. TELEX: 22-5022

HUNGARY

PROXERV az ön partnere !
Informatikai, Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
☎ Budapest, 1052 V. Fehérhajú u. 2. ☎ 1-374-255

Számítástechnikai tanácsadás, rendszerfejlesztés

TITKÁR iroda automatizálási rendszer

- ☎ Partner nyilvántartás és céginformáció
- ☎ Lekérdezések
- ☎ Levelezés hat nyelven, szövegszerkesztővel
- ☎ Ki- és bejövő iratok iktatása
- ☎ Határidő nyilvántartás, időpont egyeztetés
- ☎ Feljegyzések kezelése
- ☎ Közvetlen telefax küldés és fogadás

Oktatás

- ☎ Alapfokú számítástechnikai ismeretek
- ☎ PC számítógép kezelés
- ☎ WORD szövegszerkesztő

Műszaki szolgáltatások

- ☎ Számítógépek és hálózatok telepítése
- ☎ Számítástechnikai eszközök javítása
- ☎ Szervíz

Komplex kereskedelmi rendszer

Export és belkereskedelmi modul

- ☎ Ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügyletkövetés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Import modul

- ☎ Megrendelések, ajánlatok, engedélyek, kötések és a lebonyolítás kezelése
- ☎ VÁM 91
- ☎ Ügylet követés
- ☎ Teljeskörű gépi okmányolás
- ☎ Telefax kapcsolat

Főkönyvi és folyószámla rendszer

- ☎ Analitikus és főkönyvi nyilvántartás
- ☎ Széleskörű lekérdezési lehetőséggel
- ☎ Állományszintű kapcsolat a kereskedelmi rendszerekkel

*Rendszereink egymással kapcsolhatók, modulonként is megvásárolhatók
Számítástechnikai segédanyag kereskedelem*

